

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra praktické teologie

Bakalářská práce

**Příspěvek v mateřství a rodičovství
(srovnání ČR a Skotska)**

Vedoucí práce: Mgr. Jana Šimečková

Autor práce: Pavlína Wolfová

Studijní obor: Sociální a charitativní práce

Forma studia: Prezenční

Ročník: 3.

2010

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

22. března 2010

Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Janě Šimečkové za cenné rady,
připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

Úvod	6
1 Rodinná politika.....	8
1.1 Financování rodinné politiky.....	10
2 Realizace rodinné politiky v České republice.....	11
2.1 Systém sociálního zabezpečení v ČR.....	11
2.2 Mateřská dovolená.....	11
2.2.1 Peněžité pomoci v mateřství.....	12
2.2.2 Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství.....	13
2.2.3 Mateřská dovolená pro otce a peněžité pomoci v mateřství pro otce.....	14
2.3 Rodičovská dovolená.....	14
2.4 Státní sociální podpora	15
2.4.1 Rodičovský příspěvek.....	16
2.4.2 Přídavek na dítě	18
2.4.3 Sociální příplatek	19
2.4.4 Dávky péče o dítě	19
2.4.5 Porodné.....	19
2.5 Přestávky ke kojení.....	20
3 Skotsko a jeho podoba aplikace rodinné politiky	21
3.1 Maternity Leave.....	21
3.1.1 Rozdělení mateřské dovolené dle délky jejího trvání.....	21
3.1.1.1 Ordinary Maternity Leave	21
3.1.1.2 Additional Maternity Leave.....	23
3.1.2 Compulsory Maternity Leave.....	23
3.1.3 Keeping-in-Touch Days	24

3.2	Maternity Pay	24
3.2.1	Druhy mateřského platu.....	24
3.2.1.1	Statutory Maternity Pay.....	24
3.2.1.2	Occupational Maternity Pay	25
3.3	Finanční pomoc rodinám	26
3.3.1	Maternity Allowance	26
3.3.2	Sure Start Maternity Grant	27
3.3.3	Child Tax Credit	27
3.3.4	Podpora v příjmu	28
3.3.5	Child Benefit.....	28
3.4	Paternity Leave	29
3.4.1	Statutory Paternity Pay	31
3.5	Parental Leave	31
3.6	Přestávky ke kojení.....	31
4	Komparace České republiky a Skotska	33
	Závěr	38
	Seznam použité literatury.....	39
	Seznam příloh	42
	Abstrakt.....	65
	Abstract	66

Úvod

Téma mé bakalářské práce jsem zvolila díky ročnímu pobytu ve Skotsku. Ve školním roce 2008-2009 jsem přerušila studium a prostřednictvím Student agency odjela na roční au-pair pobyt do Skotska.

Starala jsem se o dva chlapce 3 a 6 let. Měla jsem možnost stýkat se i s ostatními matkami kamarádů „mých“ chlapců. Často jsem při rozhovorech s nimi byla tázána, jak jsou na tom maminky u nás. Sama jsem jim někdy nedokázala odpovědět. Toto mě inspirovalo k zamyšlení se nad danou otázkou a rozhodla se zmapovat život rodin s malými dětmi u nás a ve Skotsku. Dlužno podotknout, že v mém rozhodnutí mě podporoval i můj starší bratr, který se svou českou přítelkyní žije v Glasgow, největším městě Skotska, již 4 roky. S ním zde žije spousta jejich kamarádů, mnozí z nich již uzavřeli „mezinárodní“ sňatek a hodlají zůstat a založit rodinu. Dnešní svět je stále více otevřený, téma týkající se dítěte a života mladých rodin je stále aktuální. Bylo pro mě velmi zajímavé navštívit místní Jobcentre Plus (úřad práce), kde mi ochotně poskytli cenné informace, doporučili webové stránky a předali brožury související s danou tematikou. Mimo to jsem navštívila několik knihoven. Místní knihovny knihy týkající se mého tématu většinou neměly. Zdroje jsem našla až v největší knihovně v Glasgow. Je to rozsáhlá knihovna, která je výjimečná tím, že se jedná o největší tzv. příruční knihovnu v Evropě. Vzhledem k tomu, že je velká část mé bakalářské práce překládána z anglického jazyka, bylo za potřebí použít také mnoho internetových i knižně vázaných slovníků cizího jazyka. Mimo monografické publikace, mezi které bych například zařadila knihu *Mateřská a rodičovská dovolená* od Jana Příba, Naděždy Břeské, Jany Pilátové a Evy Špundové za českou část a brožur vydaných skotským „úřadem práce“ za část skotskou, jsem použila velkou řadu internetových zdrojů. Z českých bych uvedla například webové stránky Ministerstva práce a sociálních věcí (<http://www.mpsv.cz/cs/>), za skotskou část by byl příklad podobný. Velice mi při psaní bakalářské práce pomohly internetové stránky Department of Work and Pensions (Oddělení pro práci a důchod <http://www.dwp.gov.uk/>). Důvod použití

velkého množství internetových zdrojů je zřejmý. Problematika financí a věcí spojených s mateřstvím a rodičovstvím se velmi často mění, a tak právě na internetu je možné získat nejnovější a obsáhlé informace.

Po návratu do České republiky jsem pokračovala ve shromažďování informací. Navštívila jsem úřad práce. Odbornou praxi jsem si zvolila právě zde na oddělení dávek státní sociální podpory, kde jsem nabyla nové aktuální informace. Také jsem navštívila rodiny svých známých a příbuzných, abych se orientovala i v české rodině.

Svou práci strukturuji ve čtyřech blocích. Nejdříve představuji rodinnou politiku. Následující dva bloky jsou hlavní - český a skotský. V jednotlivých kapitolách se zaměřuji na podstatné věci související s jak se říká „mateřskou“ a „rodičovskou“. Poslední blok je tvořen formou sekundární analýzy dat, kde jsem ztvárnila závěrečný souhrn shodujících se a rozdílných prvků zmíněných zemí. Pro snadnou orientaci jsem vytvořila tabulku - stručný přehled základních rozdílů ČR a Skotska.

Poslední blok samozřejmě souvisí s cílem mé bakalářské práce. Cílem je srovnání dvou zemí. Obě země jsou členy Evropské unie, obě jsou sociálním státem tedy, státem ve kterém funguje princip solidarity. I přesto se každý stát zaobírá danou problematikou trochu v jiné podobě.

1 RODINNÁ POLITIKA

V 70. letech se rodinná politika začala zaměřovat na rodiny, kde byli oba rodiče zaměstnaní. V té době také rodinné politiky západoevropských států čelily čtyřem hlavním problémům. Za prvé se změnily rodinné vzorce – snížila se porodnost, zvýšil se počet rozvodů a s tím spojený vyšší počet neúplných rodin, rozšířila a stále se rozšiřují nesezdaná soužití, dále vzrostla ekonomická aktivita žen a mnoho dalších. Druhý bod se týká ekonomiky – rostoucí nezaměstnanost, změna charakteru pracovního trhu. To vše přispělo ke vzniku testovaných dávek (= dávek podmíněných příjmem nebo ekonomickým statutem. Za třetí je přijetí revidované Sociální charty v roce 1996. Evropská unie jako taková nemá vliv na rodinné politiky jednotlivých svých členů, nicméně po přijetí Charty Rady Evropy se jednotlivé státy zavazují k přizpůsobení svých legislativ. Zahrnuje např. doporučení týkající se rodičovské dovolené. Jako čtvrtý a zároveň poslední hlavní bod je globalizace. Dalo by se hovořit o určitém znevýhodnění sociálních států před ostatními státy, ale na druhé straně je zřejmé, že chráněná (sociálně zabezpečená) pracovní síla je v konkurenčním prostředí výhodou. Rodinná politika nemůže být zúžena pouze na finanční nástroje. V širším pojetí je rodinná politika rozšířena na všechny oblasti veřejných politik. Jedná se o takové veřejné politiky, které mohou mít vliv na blaho rodiny (např. veřejná doprava, bezpečnost, vzdělání apod.)¹

V literatuře se nesetkáváme s jednotnými definicemi rodinné politiky. Jako příklad uvádím popis rodinné politiky z novější publikace. Vojtěch Krebs ve své knize uvádí: rodina je většinou států předmětem zvláštní podpory prostřednictvím opatření rodinné politiky, která je nedílnou součástí sociální politiky státu. Jedná se o veřejné působení veřejných institucí na právní, ekonomický a sociální stav rodiny. Na druhou stranu je zde důležité garantování práv na svobodu

---

¹ MATĚJKOVÁ, B., PALONCYOVÁ, J. *Rodinná politika ve vybraných evropských zemích II*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2004. ISBN neuvedeno. s. 7.

a sebeurčení členů rodiny, které by vylučovalo přímé zásahy státu mířící k ovlivňování rodinného chování.²

Už název samotný – rodinná politika – obsahuje slovo rodina. Rodina je hlavním tématem rodinné politiky. Proto zde uvádím definici rodiny, vybrala jsem definici z knihy Jiřího Dunovského. *Rodina je malá primární společenská skupina, založena na svazku muže a ženy, na pokrevním vztahu rodičů a dětí či vztahu jej substituujícím (osvojení), ve společné domácnosti, jejíž členové plní společensky určené a uznané role vyplývající ze soužití, a na souhrnu funkcí, jež podmiňují existenci tohoto společenství a dávají mu vlastní význam ve vztahu k jedincům i k celé společnosti.*³

Česká republika i Skotsko jsou sociální státy. Typologií sociálních států se zabýval G. Esping-Anderson. Jeho typologie je založena na faktu, do jaké míry stát snižuje závislost občana na trhu práce – s tímto je úzce spjata rodinná politika. Esping-Anderson rozděluje sociální státy do čtyř skupin, ke kterým je často přidávána skupina pátá. Do první skupiny nazvané liberální režim se řadí Velká Británie, tedy i Skotsko. Skupina je charakteristická pasivní politikou nezaměstnanosti, redukovanou pomocí neprivilegovaným skupinám. Je specifická flexibilním pracovním trhem, slabou rolí odborů, nízkými sociálními dávkami. Rodina není v tomto liberálním režimu nijak výrazně podporována. Česká republika by mohla být zařazena do přidaného pátého typu – postsocialistický režim. Od počátku 90. let musel tento režim čelit nově vzniklým problémům, jako byla chudoba, nezaměstnanost nebo sociální vyloučení. Nový systém se musel zaměřit na odpovědné chování obyvatel, na postupně se vytvářející sociální sektor. Míra ekonomického zapojení žen byla vysoká.

V dnešní době se hodně řeší otázka rovných příležitostí mužů a žen. Proto je důležité hledisko do jaké míry umožňují skloubit rodinné politiky pracovní a rodinný život. Tím se má na mysli, do jaké míry jsou ženy diskriminovány

---

² KREBS, V. a kol. *Sociální politika*. 4., přepracované a aktualizované vydání. Praha: ASPI, 2007. ISBN 978-80-7357-276-1. s. 348.

³ DUNOVSKÝ, J. a kol. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999. ISBN 80-7169-254-9. s. 91-92.

v závislosti na jejich rodinných povinnostech, na trhu práce a do jaké míry rodinná politika podporuje muže v rodinných povinnostech.⁴

Některé evropské státy začaly od druhé poloviny 19. stol. přebírat i funkce v sociální oblasti. První sociální stát vznikl v polovině 19. století ve Francii. Sociální státy se postupně rozšiřovaly po Evropě.⁵

1.1 Financování rodinné politiky

Financování na podporu rodin je založeno na principu solidarity bohatých s chudými a bezdětných s rodinami s dětmi. Jedná se o přerozdělovací systém formou dávek sociální politiky a příspěvků na služby pro děti. Dále se jedná např. o úlevu na dani z příjmu pro rodiče dětí. Prostředky na sociální ochranu pocházejí ze tří hlavních zdrojů. Za prvé se jedná o daně, díky kterým má stát peníze, které přerozděluje. Za druhé z příspěvků na sociální pojištění zaměstnavatelů a zaměstnanců a za třetí z jiných zdrojů.⁶

---

⁴ MATĚJKOVÁ, B., PALONCYOVÁ, J. *Rodinná politika ve vybraných evropských zemích II.* s. 10.

⁵ DAVID, R. *Politologie Základy společenských věd.* 4. rozšířené vydání. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2000. ISBN 80-7182-116-0. s. 128.

⁶ MATĚJKOVÁ, B., PALONCYOVÁ, J. *Rodinná politika ve vybraných evropských zemích II.* s. 11.

2 REALIZACE RODINNÉ POLITIKY V ČESKÉ REPUBLICE

2.1 Systém sociálního zabezpečení v ČR

Jedná se o pomoc, která je určena občanům, kteří se ocitnou v sociální události. Sociální událostí se míní životní situace, ve které člověk potřebuje pomoc (např. nemoc, mateřství, stáří).

Tři pilíře sociálního zabezpečení (viz příloha příloha I)

- Sociální pojištění – souhrn pojištění, ze kterých jsou v sociální události vypláceny určité dávky (např. peněžitá pomoc v mateřství)
- Státní sociální podpora – pomoc člověku, který se ocitl v sociální události, z této sociální události mu stát pomáhá pomocí daňového systému.
- Sociální pomoc – pomoc v hmotné a sociální nouzi⁷

2.2 Mateřská dovolená

Zákon, který pojednává o mateřské dovolené, je zákon č. 262/2006 Sb. – Zákoník práce.⁸

Mateřská dovolená náleží ženě v souvislosti s porodem a péčí o narozené dítě. Tato dovolená je v rozsahu 28 týdnů. Porodila-li žena více dětí, náleží jí mateřská dovolená po dobu 37 týdnů. Žena zpravidla nastupuje na mateřskou dovolenou počátkem šestého týdne před očekávaným týdnem porodu, ve výjimkách může žena nastoupit na mateřskou dovolenou dříve, nejdříve však osmý týden před očekávaným týdnem porodu.⁹

Vyčerpá-li žena z mateřské dovolené před porodem méně než šest týdnů z jiného důvodu, než že porod nastal před termínem, který určil lékař, poskytne se

---

⁷ Systém sociálního zabezpečení v ČR. Národní informační centrum pro mládež. [online], posl. aktualizace 2008-08-27. [cit. 2010-03-06]. Dostupné na WWW : < <http://www.icm.cz/system-socialniho-zabezpeceni-v-cr>>.

⁸ Zákon č. 262/2006 Sb. Zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. § 195.

⁹ PŘIB, J., BŘESKÁ, N., PILÁTOVÁ, J., aj. *Mateřská a rodičovská dovolená*. Praha: Grada Publishing, 2002. ISBN 80-247-0216-9. s. 36.

*ji mateřská dovolená jen do uplynutí 22 týdnů. V případě narození více dětí pak do 31 týdnů.*¹⁰

Pracující žena nemusí o mateřskou dovolenou zaměstnavatele žádat, postačí, když zaměstnavateli nástup na mateřskou dovolenou oznámí. Žena musí dodat potvrzení příslušného lékaře (gynekolog) a zaměstnavatel je povinen omluvit nepřítomnost ženy v práci po dobu plynutí mateřské dovolené.¹¹

Mateřská dovolená (v souvislosti s porodem) nesmí být nikdy kratší než 14 týdnů a nemůže v žádném případě skončit ani být přerušena před uplynutím šesti týdnů ode dne porodu.¹²

2.2.1 Peněžitá pomoc v mateřství

Peněžitá pomoc v mateřství (PPM) zabezpečuje hmotně ženu - zaměstnankyni v posledním období před porodem a po dobu mateřství v době mateřské dovolené. Aby měla žena na peněžitou pomoc v mateřství nárok, musí splnit určité podmínky.¹³

Podmínky nároku: v den, od něhož je dávka přiznávána, musí trvat účast na nemocenském pojištění (nebo ochranná lhůta) a v posledních dvou letech před tímto dnem musí trvat účast na nemocenském pojištění po dobu aspoň 270 dnů.

U OSVČ (osoba samostatně výdělečně činná) je podmínkou nároku na peněžitou pomoc v mateřství účast na nemocenském pojištění jako OSVČ po dobu aspoň 180 kalendářních dnů v posledním roce přede dnem zahájení pobírání dávky.

U matky, jejíž pojištěné zaměstnání skončilo v době těhotenství, činí ochranná lhůta (pro vznik nároku na peněžitou pomoc v mateřství) tolik kalendářních dnů, kolik činilo toto jejich poslední zaměstnání, ne však více než 180 kalendářních dnů.

---

¹⁰ HANZLÍKOVÁ VAŠKOVÁ, D., ŠIMKOVÁ, J. *Jak se neztratit*. 2. aktualizované vydání, b.m. Attavena, 2007. ISBN 80-86778-25-8. s. 5.

¹¹ PŘIB, J., BŘESKÁ, N., PILÁTOVÁ, J., aj. *Mateřská a rodičovská dovolená*. s. 36.

¹² Zákon č. 262/2006 Sb. *Zákoník práce*. § 195.

¹³ PŘIB, J., BŘESKÁ, N., PILÁTOVÁ, J., aj. *Mateřská a rodičovská dovolená*. s. 70.

Dávku matka pobírá 28 týdnů. Žena si nástup na peněžitou pomoc v mateřství stanoví v rozmezí od počátku 8. do počátku 6. týdne před očekávaným dnem porodu. Výjimka je u matky, která porodila zároveň dvě nebo více dětí, v tomto případě je dávka pobírána po dobu 37 týdnů.

Zákon umožňuje střídání matky dítěte s jejím manželem či otcem dítěte v péči o dítě. Peněžitou pomoc v mateřství vyplácí správa sociálního zabezpečení. Dávka se hradí ze státního rozpočtu – z příjmů pojistného (viz příloha I).

Procentní sazba pro výpočet peněžitě pomoci v mateřství činí 60 %.¹⁴

Ochranná lhůta má zajistit, aby lidé nezůstali bez prostředků například v době, kdy jedno zaměstnání skončilo a do nového ještě nenastoupili. Žena, která skončila v zaměstnání v době těhotenství má nárok na 180 kalendářních dnů ochranné lhůty. A to ode dne zániku pojištění. Pokud byla pojištěna kratší dobu, ochranná lhůta je jen tolik dnů, kolik dnů trvalo pojištění.¹⁵

2.2.2 Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství

Pokud je žena v zaměstnání, ve kterém vykonává práci těhotným (též kojícím) ženám zakázanou, musí v době těhotenství tuto práci přerušit. Před porodem se příspěvek vyplácí nejdéle do 6. týdne před očekávaným týdnem porodu. Před tímto termínem se příspěvek vyplácí po dobu, po kterou má žena nižší výdělek (bez vlastního zavinění). Tento příspěvek se vyplácí do konce 9. měsíce po porodu. Příspěvek se vyplácí ženě, která byla z výše uvedeného důvodu převedena na jinou práci. Za tuto práci má nižší plat (bez vlastního zavinění). Rozdíl vypočtený z předchozího platu a platu stávajícího se rovná výši vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství.¹⁶

---

¹⁴ *Peněžitá pomoc v mateřství*. MPSV. [online]. [cit. 2010-02-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/7>>.

¹⁵ *Sociální zabezpečení 2010*. Praha: Česká správa sociálního zabezpečení, 2010. ISBN 978-80-87039-19-9. s. 4.

¹⁶ Zákon č. 187/2006 Sb. Zákon o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů. § 42 – 44.

2.2.3 Mateřská dovolená pro otce a peněžítá pomoc v mateřství pro otce

V České republice je také možnost, že na mateřské dovolené bude pobývat otec dítěte. Tato možnost, je samozřejmě opatřena příslušným zákonem. Jedná se o zákon číslo 187/2006 Sb., který je účinný od 1. 1. 2009 (zákon o nemocenském pojištění). Nárok na peněžitou pomoc mateřství má otec dítěte či manžel matky, který pečuje o dítě na místo matky. Podmínkou tohoto nároku je písemná dohoda sepsaná mezi matkou a otcem dítěte (manželem). Podpis matky na dohodě musí být úředně ověřen. Nebo stačí, pokud je dohoda sepsána a podepsána přímo na příslušném úřadě (správa sociálního zabezpečení).¹⁷

Náležitosti dohody o péči o dítě jsou následující:

- den, od kterého bude pojištěnec o dítě pečovat (toto datum nesmí spadat do období kdy je peněžítá pomoc v mateřství vyplácena matce)
- den porodu
- podpis matky dítěte¹⁸

Smlouvu lze kdykoliv zrušit a to jak oboustranně, tak i jednostranně. Smlouva může být uzavřena nejdříve počátkem sedmého týdne po porodu dítěte. Zákon umožňuje střídání matky dítěte s otcem dítěte (manželem matky) v péči o dítě. Četnost střídání není omezena. V případě střídání v péči o dítě se zastaví výplata peněžité pomoci v mateřství matce a začne se vyplácet tato dávka muži z jeho nemocenského pojištění, pokud splňuje podmínky nároku na její výplatu, a naopak.¹⁹

2.3 Rodičovská dovolená

Rodičovská dovolená - upravena v zákoně č. 155/2000 Sb. Tímto zákonem bylo reagováno zejména na požadavek směrnice Evropských společenství, která zakotvuje nárok na pracovní volno z důvodu péče o dítě pro oba rodiče současně.

---

¹⁷ Zákon č. 187/2006 Sb. Zákon o nemocenském pojištění. § 32.

¹⁸ KŘIVOHLAVÝ, A. Poskytování peněžité pomoci v mateřství mužům na základě dohody o péči o dítě. *Národní pojištění*, 2010, roč. 41, č. 3, s. 26.

¹⁹ ZÁKON Č. 187/2006 SB. ZÁKON O NEMOCENSKÉM POJIŠTĚNÍ. § 32 – 36.

Toto právo na rodičovské volno je individuálním a nepřenositelným právem každého z rodičů, které umožňuje, aby o dítě pečovala buď matka, nebo otec, nebo oba současně.²⁰

Při poskytování rodičovské dovolené je potřeba rozlišovat, zda jde o zaměstnankyni či zaměstnance, tedy matku či otce.

Matka - zaměstnankyně může v zájmu prohloubení péče o dítě požádat zaměstnavatele o poskytnutí rodičovské dovolené tak, aby navazovala na mateřskou dovolenou. Tuto rodičovskou dovolenou může matka čerpat v rozsahu, o jaký si zažádá, ne však déle než do doby, kdy dítě dosáhne tří let věku.²¹

Zatímco o mateřskou dovolenou se žádat nemusí, o rodičovskou dovolenou ano. Zákon nikterak nestanoví způsob žádosti, zda písemnou či ústní formou, jednoznačně ale musí z žádosti vyplývat, že jde o rodičovskou dovolenou. Tato skutečnost neznámá, že by zaměstnavatel mohl rodičovskou dovolenou odmítnout. Zákon totiž jednoznačně stanoví, že zaměstnavatel musí ženě vyhovět.²²

*K prohloubení péče o dítě je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnankyni a zaměstnanci na jejich žádost rodičovskou dovolenou.*²³

2.4 Státní sociální podpora

Systém státní sociální podpory jako jednoho z pilířů sociálního zabezpečení vznikl v roce 1995 a je zakotven zákonem č. 117/1995 Sb. (Zákon o státní sociální podpoře). Systém státní sociální podpory je nepřispěvkovým systémem, který je financován ze státního rozpočtu. Administrativu zajišťují státní orgány. Mimo jiné systém poskytuje pomoc rodinám s dětmi novorozenci nebo malými. Dávky nejsou předmětem zdanění.²⁴

V rámci systému státní sociální podpory jsou poskytovány následující dávky.

- Rodičovský příspěvek

---

²⁰ PŘIB, J., BŘESKÁ, N., PILÁTOVÁ, J., aj. *Mateřská a rodičovská dovolená*. s. 37.

²¹ Tamtéž.

²² Tamtéž.

²³ Zákon č. 262/2006 Sb. *Zákoník práce*. § 196.

²⁴ *Státní sociální podpora*. Praha: MPSV, 2005. ISBN 80-86878-28-7. s. 10.

- Přídavek na dítě
- Příspěvek na bydlení
- Sociální příplatek
- Dávky pěstounské péče
- Porodné
- Pohřebné²⁵

Společné charakteristiky pro jednotlivé dávky jsou následující: občan musí mít trvalý pobyt na území ČR, majetek rodin se netestuje, za nezaopatřené dítě v rodině se považuje dítě do skončení povinné školní docházky (popřípadě do 26 let pokud stále studuje, je těžce nemocné). Základem pro stanovení nároku a výši dávek je životní minimum (společensky uznávaná minimální hranice příjmu, daná zákonem). Rodina může pobírat více dávek souběžně. Do rozhodného příjmu se započítávají „čisté“ příjmy. Tiskopisy na žádosti o jednotlivé dávky vydává Ministerstvo práce a sociálních věcí.²⁶

2.4.1 Rodičovský příspěvek

Nárok na rodičovský příspěvek má rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně, celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině. Rodičovský příspěvek je stanoven ve třech výměrách daných v pevných měsíčních částkách:²⁷

zvýšené - 11 400 Kč

základní - 7 600 Kč

snížené - 3800 Kč

Rodič si může zvolit čerpání rodičovského příspěvku po dobu dvou, tří nebo čtyř let. Touto volbou si rodič také volí příslušnou výši příspěvku, a to:

- rychlejší čerpání rodičovského příspěvku po peněžitě pomoci v mateřství ve zvýšené výměře 11 400 Kč do 24 měsíců věku dítěte, o tuto formu čerpání však může požádat pouze rodič, který má nárok na peněžitou pomoc v mateřství ve výši alespoň 380 Kč za kalendářní den,

²⁵ Zákon č. 117/1995 Sb. Zákon o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. § 2.

²⁶ KREBS, V., PRŮŠA, L. *Státní sociální podpora*. Praha: Grada Publishing, 2002. ISBN 80-247-0065-4. s. 16.

²⁷ Zákon č. 117/1995 Sb. Zákon o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. § 30-32.

- klasické čerpání po peněžitě pomoci v mateřství v základní výměře 7 600 Kč do 36 měsíců věku dítěte, o tuto formu čerpání může požádat rodič, který má nárok na peněžitou pomoc v mateřství,
- pomalejší čerpání po peněžitě pomoci v mateřství nebo od narození dítěte (nevznikl-li nárok na peněžitou pomoc v mateřství) v základní výměře 7 600 Kč do 21 měsíců věku dítěte a dále ve snížené výměře 3800 Kč do 48 měsíců věku dítěte.²⁸

O vybranou dobu a výši čerpání rodičovského příspěvku musí rodič písemně zažádat na příslušném úřadu práce, oddělení státní sociální podpory na předepsaném formuláři.

O rychlejší čerpání musí rodič požádat nejpozději v druhém kalendářním měsíci následujícím po měsíci, ve kterém nejmladší dítě dosáhne 22 týdnů života, respektive ve kterém současně narozené nejmladší děti dosáhnou 31 týdnů života. Pokud rodič nepožádá o výše zmíněné možnosti čerpání rodičovského příspěvku, je mu po 21. měsíci věku dítěte vyplácen rodičovský příspěvek ve výši 3800 Kč, to znamená ve snížené výměře. Tuto částku pak rodič dostává měsíčně do 4 let věku dítěte.²⁹

Rodiče, kteří se rozhodli pro určité čerpání nemohou rozhodnutí změnit, ani při střídání rodičů v pobírání rodičovského příspěvku.³⁰

---

²⁸ *Ministerstvo práce a sociálních věcí*. [on-line]. [cit. 2010-03-10]. Dostupné na WWW: < <http://www.mpsv.cz/cs/2>>.

²⁹ Tamtéž.

³⁰ *Ministerstvo práce a sociálních věcí*. [on-line]. [cit. 2010-03-10]. Dostupné na WWW: < <http://www.mpsv.cz/cs/2>>.

Tabulka č. 1 Formy čerpání rodičovského příspěvku

Forma čerpání rodičovského příspěvku	Věk dítěte				
	0 týdnů až 22 týdnů	22 týdnů až 21 měsíců	21 měsíců až 24 měsíců	24 měsíců až 36 měsíců	36 měsíců až 48 měsíců
rychlejší čerpání	PPM	zvýšená výměra	zvýšená výměra		
klasické čerpání	PPM	základní výměra	základní výměra	základní výměra	
pomalejší čerpání (po PPM)	PPM	základní výměra	snížená výměra	snížená výměra	snížená výměra
pomalejší čerpání (nárok na PPM nevznikl)	základní výměra	základní výměra	snížená výměra	snížená výměra	snížená výměra

Zdroj: SOKAČOVÁ, L. *Gender Studies [online]*.³¹

2.4.2 Přídavek na dítě

Jedná se o základní dávku státní sociální podpory. Dlouhodobá dávka poskytovaná rodinám s dětmi s cílem pomoci pokrýt náklady spojené s výchovou a výživou nezaopatřených dětí. Při poskytování dávky je testován příjem rodiny v předchozím kalendářním roce.³² V případě, že dítě žije v rodině, jejíž příjem byl ve sledovaném období vyšší než 2,4 násobek životního minima, nemá rodina na přídavek na dítě nárok.³³

Tabulka č. 2 Výše přídatku na nezaopatřené dítě v roce 2010

Dítě do 6 let	500 Kč (měsíčně)
Dítě od 6 do 15 let	610 Kč (měsíčně)
Dítě od 15 až do 26 let	700 Kč (měsíčně)

Zdroj: *Dávky státní sociální podpory v roce 2010. Národní pojištění, 2010, roč. 41, č. 2, s. 40.*

³¹ SOKAČOVÁ, L. *Gender Studies [online]*. Posl. aktualizace 2008-01-31. [cit. 2010-02-18]. Dostupné na WWW:

<[http://zpravodaj.feminismus.cz/clanek.shtml?x=2071213&als\[nm\]=2071079](http://zpravodaj.feminismus.cz/clanek.shtml?x=2071213&als[nm]=2071079)>.

³² KREBS, V., PRŮŠA, L. *Státní sociální podpora*. s. 20-24.

³³ Zákon č. 117/1995 Sb. Zákon o státní sociální podpoře. §17.

2.4.3 Sociální příplatek

Cílem této dávky je pomáhat rodinám s nízkými příjmy. Jedná se o pomoc určenou na náklady spojené se zabezpečováním potřeb dětí. Testuje se příjem rodiny za předchozí kalendářní čtvrtletí. Podmínky nároku: péče o nezaopatřené dítě, stanovená hranice příjmů v rodině (započítávají se i dávky – přídavek na dítě, rodičovský příspěvek a zaopatřovací příspěvek).³⁴ Hranice příjmů musí být nižší než 2,0 násobek životního minima rodiny.³⁵

2.4.4 Dávky pěstounské péče

Jedná se o souhrn příspěvků: příspěvek na úhradu potřeb dítěte, odměna pěstouna, příspěvek na převzetí dítěte, příspěvek na zakoupení motorového vozidla.³⁶

Příspěvek na úhradu potřeb dítěte je dávka, která se pobírá měsíčně na nezaopatřené dítě. Výše dávky jsou násobky životního minima stanovené zákonem, částka se násobí, v případě, že jde o dlouhodobě nemocné dítě či zdravotně postižené dítě.³⁷ Pokud pobírá dítě sirotčí důchod nižší než je výše dávky, dávka je vyplácena ve vyšší rozdílu.³⁸

2.4.5 Porodné

Porodné je příjmově netestovanou dávkou, která je poskytována matce dítěte v souvislosti s jeho narozením. Jedná se o jednorázovou výplatu peněz. V případě úmrtí matky má na dávku porodného nárok otec dítěte. Výše porodného je 13 000 Kč.³⁹

Porodné má výhodu, že se vyplácí i rok zpětně.⁴⁰

---

³⁴ KREBS, V., PRŮŠA, L. *Státní sociální podpora*. s. 25.

³⁵ Zákon č. 117/1995 Sb. Zákon o státní sociální podpoře. §20.

³⁶ TOMEŠ, I. a kol. *Sociální správa: Úvod do teorie a praxe*. 2. rozšířené a přepracované vydání. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-483-0. s. 264.

³⁷ KREBS, V., PRŮŠA, L. *Státní sociální podpora*. s. 31.

³⁸ TOMEŠ, I. a kol. *Sociální správa: Úvod do teorie a praxe*. s. 264.

³⁹ Zákon č. 117/1995 Sb. Zákon o státní sociální podpoře. § 44-46.

⁴⁰ PETŘÍČKOVÁ, R. *Jsem těhotná, ne nemocná: rady, které vám jinde neprozradí*. Praha: Nakladatelství XYZ, 2009. ISBN 978-80-7388-274-7. s. 311.

Porodné le vyplatit i osobě, která převzala dítě do trvalé péče. Podmínkou je věk dítěte – do jednoho roku věku dítěte.⁴¹

2.5 Přestávky ke kojení

Zaměstnankyni, která se rozhodla v práci kojit své dítě, je zaměstnavatel povinen poskytnout kromě přestávek v práci zvláštní přestávky ke kojení. Zaměstnankyni přísluší do konce jednoho roku dítěte dvě půlhodinové pauzy na kojení, v průběhu směny. Přestávky se započítávají do pracovní doby.⁴²

---

⁴¹ TOMEŠ, I. a kol. *Sociální správa: Úvod do teorie a praxe*. s. 264.

⁴² Zákon č. 262/2006 Sb. Zákoník práce § 242.

3 SKOTSKO A JEHO PODOBA APLIKACE RODINNÉ POLITIKY

3.1 Maternity Leave

Mateřská dovolená

Pravidla mateřské dovolené ve Skotku jsou zapsána v The Work and Families act 2006 (Pracovním a rodinném zákoně z roku 2006). Jedná se o novou podobu zákona, který je platný od 1. dubna 2007.⁴³

Všechny nastávající zaměstnané matky mají právo na 52 týdnů mateřské dovolené. Toto bez ohledu na nynější délku pracovního poměru se stávajícím zaměstnavatelem.⁴⁴

3.1.1 Rozdělení mateřské dovolené dle délky jejího trvání

- Ordinary Maternity Leave (OML) - Běžná mateřská dovolená - 26 týdnů
- Additional Maternity Leave (AML) - Doplnková mateřská dovolená - 26 týdnů⁴⁵

3.1.1.1 Ordinary Maternity Leave

Běžná mateřská dovolená

Žena může opustit zaměstnání na maximálně 26 týdnů (týká se běžné mateřské dovolené) a poté má právo vrátit se do původního zaměstnání. Pro získání nároku na mateřskou dovolenou musí žena oznámit vedoucímu v zaměstnání a Human Resort Shared Service Centre (oddělení pro obyvatele):

- fakt, že je těhotná,
- očekávaný týden narození dítěte

---

⁴³ *The Scottish Government* .[on-line]. Posl. aktualizace 2008-05-30. [cit.2010-03-08]. Dostupné na WWW: <<http://www.scotland.gov.uk/Resource/Doc/76007/0060971.pdf>>.s. 1.

⁴⁴ *ATL, the education union* .[on-line]. Posl. Aktualizace © 2010. [cit.2010-03-08]. Dostupné na WWW: <<http://www.atl.org.uk/help-and-advice/parental-leave/maternity.asp>>.

⁴⁵ *The Scottish Government* .[on-line]. Posl. aktualizace 2008-05-30. [cit.2010-03-08]. Dostupné na WWW: <<http://www.scotland.gov.uk/Resource/Doc/76007/0060971.pdf>>.s. 1.

- datum předpokládaného nástupu na mateřskou dovolenou.

Žena musí dále poslat vyplněný formulář (MATB1 certificate), jenž obdrží od porodní asistentky nebo od praktického lékaře, na Human Resort Shared Service Centre (oddělení pro obyvatele).⁴⁶

Oznámení záměru vzít si mateřskou dovolenou musí být podáno do konce 15. týdne před očekávaným týdnem porodu.

Všechny ženy jsou oprávněné nastoupit na mateřskou dovolenou a to bez ohledu na to, jak dlouho jsou u stávajícího zaměstnavatele zaměstnané.

První možný den nástupu na běžnou mateřskou dovolenou je 11 týdnů před očekávaným týdnem porodu. Žena může pracovat až do dne porodu. Jsou zde výjimky:

- Zhoršení zdravotního stavu v důsledku těhotenství v posledních 4 týdnech těhotenství, může se jednat o pouhý jediný den – pak může zaměstnavatel zahájit běžnou mateřskou dovolenou
- Předčasný porod – v tomto případě začíná běžná mateřská dovolená den po dni porodu. Žena by o tom měla podat zprávu zaměstnavateli tak rychle jak je to možné.

Pokud si žena přeje změnit datum nástupu na mateřskou dovolenou, musí oznámit vedoucímu v zaměstnání a oddělení pro obyvatele nejpozději 28 dní před novým datem nebo 28 dní před předcházejícím, záleží na tom, který je dříve.⁴⁷

---

⁴⁶ *The Scottish Government* .[on-line]. Posl. aktualizace 2008-05-30. [cit. 2010-03-08]. Dostupné na WWW: <<http://www.scotland.gov.uk/Resource/Doc/76007/0060971.pdf>>. s. 3-4.

⁴⁷Tamtéž.

3.1.1.2 Additional Maternity Leave

Doplňková mateřská dovolená

Od prvního dubna roku 2007 jsou všechny ženy oprávněné k 26 týdnům doplňkové mateřské dovolené, bez ohledu na to zda pracovaly na plný nebo poloviční úvazek, než nastoupily na běžnou mateřskou dovolenou. Do 13. týdne doplňkové mateřské dovolené žena dostává peníze dle Zákonného mateřského platu, posledních 13 týdnů doplňkové mateřské dovolené je neplacených.

Doplňková mateřská dovolená trvá 26 týdnů a začíná den po skočení běžné mateřské dovolené. Nicméně, žena musí podat zaměstnavateli včasné oznámení.

Žena nemá povinnost oznámit zaměstnavateli, jak dlouhou mateřskou dovolenou zamýšlí. Pokud se žena rozhodne nebýt na doplňkové mateřské dovolené nebo její části, musí zaměstnavateli podat zprávu 8 týdnů dopředu.⁴⁸

3.1.2 Compulsory Maternity Leave

Povinná mateřská dovolená

Povinná doba setrvání mimo pracovní poměr po porodu činí dva týdny. Povinná mateřská dovolená je zahrnuta v běžné mateřské dovolené (OML).

Během povinné mateřské dovolené není povoleno provádět jakoukoliv práci pro Skotskou Vládu (je nezákonné pro zaměstnavatele dovolit zaměstnankyni pracovat během povinné mateřské dovolené).⁴⁹

---

⁴⁸ *Guide to pregnancy and baby care*. [on-line]. © 2004-2010. [cit. 2010-03-08]. Dostupné na WWW: <<http://www.askbaby.com/maternity-leave.htm>>.

⁴⁹ *The Scottish Government*. [on-line]. Posl. aktualizace 2008-05-30. [cit. 2010-03-08]. Dostupné na WWW: <<http://www.scotland.gov.uk/Resource/Doc/76007/0060971.pdf>>.s. 1,2.

3.1.3 Keeping-in-Touch Days

Práce během mateřské dovolené

Během mateřské dovolené, se může stát, že zaměstnavatel potřebuje zkontaktovat zaměstnance nebo naopak. K tomu slouží tzv. pracovní dny během mateřské dovolené. Jedná se o dohodu sjednanou před nástupem na mateřskou dovolenou mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem na maximálně 10 pracovních dnů během mateřské dovolené. Tyto dny mohou být využity různě, například účast na důležité konferenci nebo schůze se zaměstnavatelem a projednávající záležitostí týkajících se změn nástupu zpět do zaměstnání (například možnost povýšení nebo zrušení pracovního místa). Jelikož je však mateřská dovolená určena k výchově dítěte a na zotavení po porodu, očekává se, že pracovní dny by měly být využity pouze ve výjimečných případech a to při oboustranném souhlasu. Žena má vždy právo odmítnout tyto dny.⁵⁰

3.2 Maternity Pay

Mateřský plat

3.2.1 Druhy mateřského platu

- Statutory maternity pay (SMP) - Zákonný mateřský plat
- Occupational maternity pay (OMP) - Zaměstnanecký mateřský plat

3.2.1.1 Statutory Maternity Pay

Zákonný mateřský plat

Pro získání zákonného mateřského platu (SMP) musí žena odpracovat nepřetržitě 26 týdnů s nynějším zaměstnavatelem a to před 15. týdnem před týdnem očekávaným narozením dítěte.

Zákonný mateřský plat je vyplácen nepřetržitě nejdéle po dobu 39 týdnů. Prvních šest týdnů žena dostává 90 procent jejího průměrného týdenního platu.

---

⁵⁰ *The Scottish Government* .[on-line]. Posl. aktualizace 2008-005-30. [cit. 2010-03-08]. Dostupné na WWW: <<http://www.scotland.gov.uk/Resource/Doc/76007/0060971.pdf>>.s. 5.

Poté, pokud se žena rozhodne pokračovat v mateřské dovolené, je vyplácena dle standardní sazby jenž činí 123.06 liber týdně nebo 90 procent jejího průměrného týdenního platu, pokud je tato částka nižší.⁵¹

Zákonná mateřská dovolená je vyplácena a vykonávána zaměstnavatelem, který pokryje většinu nákladů na mateřskou dovolenou odpočtem z National Insurance (Sociální a zdravotní pojištění), poplatků zaměstnanců (Pay As You Earn - PAYE tax – daň z příjmů) a dalších.⁵²

3.2.1.2 Occupational Maternity Pay

Zaměstnanecký mateřský plat

Vedle zákonného mateřského platu je zde ještě tzv. zaměstnanecký mateřský plat (OMP), který záleží čistě na firmě (zaměstnavateli), zda ženě přidá peníze, či nikoliv.

Zaměstnanecký mateřský plat je placen nepřetržitě po dobu maximálně 39 týdnů.

Skotští učitelé jsou oprávněni pobírat zaměstnanecký mateřský plat.⁵³

Příklad zaměstnaneckého mateřského platu: zaměstnanci firmy Lloyds Banking Group jsou oprávněni pobírat mateřský plat po dobu maximálně 39 týdnů. Prvních 10 týdnů dostávají 100 procent jejich stávajícího platu. Zbývajících 29 týdnů dostávají matky Zákonný mateřský plat, nebo stávající plat, ten který je nižší.⁵⁴

---

⁵¹ *ATL, the education union*. [on-line]. [cit.2 010-03-08]. Dostupné na WWW: <<http://www.atl.org.uk/help-and-advice/parental-leave/maternity.asp>>.

⁵² *Office of Public Sector Information, Part of National Archives*. [on-line]. Posl. aktualizace 2009-05-15. [cit. 2010-03-08]. Dostupné na WWW: <http://www.opsi.gov.uk/acts/acts2006/en/ukpgaen_20060018_en_1.htm>.

⁵³ *ATL, the education union*. [on-line]. [cit.2010-03-08]. Dostupné na WWW: <<http://www.atl.org.uk/help-and-advice/parental-leave/maternity.asp>>.

⁵⁴ *Policy - Maternity policy and procedures LLOYDS BANKING GROUP*. s. 3.

3.3 Finanční pomoc rodinám

3.3.1 Maternity Allowance

Mateřské příspěvky

Pokud žena nemá nárok na mateřský plat, může se ucházet o maternity allowance. Podmínkou je vydělávat minimální mzdu po dobu 26 týdnů během 66ti týdnů před očekávaným týdnem porodu. O mateřské příspěvky žádají také podnikatelé.

Mateřské příspěvky činí 123,06 liber týdně (k dubnu 2009), nebo 90 % jejího průměrného týdenního platu, pokud se jedná o částku menší než 112,75 liber.

Pokud je budoucí matka zaměstnaná, zaměstnavatel by ji měl informovat v případě, že jí není schopen platit zákonný mateřský plat a měl by se postarat o to, aby si žena zažádala o mateřské příspěvky.

Mateřské příspěvky nejsou zdanitelné a nepočítají se do důchodu.

Žena, jenž má nárok na mateřské příspěvky, žádá v JobCentre Plus.⁵⁵

JobCentre Plus je část oddělení The Department for Work and Pensions (oddělení pro práci a důchod). Cíle JobCentra Plus jsou následující: pomoc více lidem mít placené zaměstnání, pomoc zaměstnavatelům naplnit jejich volná pracovní místa, a dát lidem v produktivním věku pomoc a podpořit je (pokud jsou k tomu oprávněni) v případě, že nemohou pracovat – tato část se týká právě mateřských příspěvků.⁵⁶

The Department for Work and Pensions (Oddělení pro práci a důchod) podporuje příležitost a nezávislost pro všechny prostřednictvím moderní, na zákazníka zaměřené služby.

Pomáhá lidem dosáhnout jejich potenciál skrze zaměstnání, takže jsou schopni pečovat o své děti a pracovat a zabezpečit se na důchodový věk.⁵⁷

---

⁵⁵ *ATL, the education union*. [on-line]. Posl. Aktualizace © 2010. [cit. 2010-03-08]. Dostupné na WWW: <<http://www.atl.org.uk/help-and-advice/parental-leave/maternity.asp>>.

⁵⁶ *JobCentre Plus* [on-line]. [cit. 2009-05-20]. Dostupné na WWW: <<http://www.jobcentreplus.gov.uk/JCP/Customers/index.html>>.

⁵⁷ *Department for Work and Pensions. Pensions*. [on-line]. [cit. 2010-03-08]. Dostupné na WWW: <<http://www.dwp.gov.uk/aboutus/>>.

3.3.2 Sure Start Maternity Grant

Porodné

V Čechách známé porodné se ve Skotsku nevyplácí každé rodině, závisí na výši platu. Ve Skotsku známé pod názvem Sure Start Maternity Grant činí 500 liber.⁵⁸

Pokud je dítě adoptováno, Sure Start Maternity Grant dostane pouze rodina adoptující dítě do jednoho roku věku dítěte.⁵⁹

3.3.3 Child Tax Credit

Dávka na dítě

Pokud je člověk zodpovědný za dítě, může dostávat dávky na dítě. Ty jsou zde pro rodiče s malým příjmem (maximálně 58 tisíc liber za rok, nebo 66 tisíc liber pokud je dítě mladší jednoho roku). Pokud je rodič pracující, ale má nízký plat, může žádat také o Working Tax Credit (pracovní dávky). Rodič může dostat až 80 procent předpokládaných výdajů na dítě. O tyto dávky si rodič žádá u Her Majesty's Revenue and Customs (HMRC).⁶⁰

Zjištění výše dávky záleží na mnoha okolnostech:

- zda je rodič (partner) zaměstnaný (nezaměstnaný, podnikatel)
- zda pobírá nějaké dávky
- stáří dítěte
- počet dětí⁶¹

HMRC vzniklo v roce 2005. HMRC je zodpovědné za správný výběr daní a poplatků a za vyplacení některých forem státní podpory.⁶²

⁵⁸ *Having a baby*. Jobcentre Plus, part of the Department for Work and Pensions, 2008. ISBN 978-1-84763-208-1. s. 35.

⁵⁹ *Directgov*. [on-line]. [cit. 2010-03-19]. Dostupné na WWW: <http://www.direct.gov.uk/en/moneytaxandbenefits/benefitstaxcreditsandothersupport/expectingorbringingupchildren/dg_10018854>.

⁶⁰ *Having a baby*. Jobcentre Plus, part of the Department for Work and Pensions. s. 32.

⁶¹ *HM Revenue and Customs*. [on-line]. [cit. 2010-03-08]. Dostupné na WWW: <<http://taxcredits.hmrc.gov.uk/Qualify/DIQHousehold.aspx>>.

⁶² *HM Revenue and Customs*. [on-line]. [cit. 2009-03-05]. Dostupné na WWW: <<http://www.hmrc.gov.uk/menus/aboutmenu.htm>>.

3.3.4 Podpora v příjmu

Income Support

Pro občany s malým nebo žádným příjmem nebo s malými úsporami. Žadatelé nemusí platit National instance (Státní pojištění). Musí pracovat méně než 16 hodin týdně, popřípadě partner méně než 24 hodin týdně. Tuto podporu může pobírat vždy jen jeden člen rodiny.⁶³

Může požadovat rodič podporu, když pracuje na plný úvazek? Pokud je rodič na neplacené rodičovské dovolené, nebo na otcovské dovolené (placené nebo neplacené), je možné, že dostane podporu. Musí být oprávněn k pobírání jedné podpory z následujících: pracovní dávky, dávky na bydlení, odborové dávky nebo dávky na dítě. Pokud je otec na neplacené otcovské dovolené, nemusí pobírat žádnou z těchto dávek, stále může dostat podporu.⁶⁴

3.3.5 Child Benefit

Příspěvek na dítě

Příspěvek na dítě je vyplácen lidem, jenž vychovávají děti. Nezáleží na tom, kolik rodina vydělává ani na úsporách rodiny.⁶⁵ Za dítě se zde považuje osoba mladší 16 let.⁶⁶ Jako dítě může být považována osoba do 19 let, pokud se jedná o studenta denního studia). Rodiče by měli žádat o podporu:

- jakmile se dítě narodí a je zaregistrováno, nebo
- jakmile dítě začne bydlet s rodinou, nebo
- po úspěšném dokončení adopce.

Tato podpora může být vyplácena zpětně 3 měsíce, proto je důležité, aby rodič zažádal včas.

Výše podpory: platné od ledna 2009:

---

⁶³ *Income support*. Jobcentre Plus, part of the Department for Work and Pensions, 2007. ISBN 978-1-84763-010-0. s. 5.

⁶⁴ *Income support*. Jobcentre Plus, part of the Department for Work and Pensions. s. 10.

⁶⁵ *HM Revenue and Customs*. [on-line]. Posl. aktualizace 2008-12-22. [cit. 2009-06-03]. Dostupné na WWW: <<http://www.hmrc.gov.uk/childbenefit/ch2-2007-notes.pdf>>.

⁶⁶ Social Security Contributions and Benefits Act 1992 Ss. 137.

- 20 liber týdně na nejstarší dítě v rodině (ne však starší 16 let) nebo na jedináčka
- 13,20 liber týdně na další děti do 16 let.

Pokud se spojí dvě rodiny dohromady, vyšší částku dostane nejstarší dítě v nově vytvořené rodině. Pokud rodiny pouze žijí společně (jména zůstávají), pak HMRC rozhodne, které z nejstarších dětí, dostane vyšší částku.

Pouze jedna osoba může pobírat finanční podporu na dítě, nemusí to být rodič, musí to být osoba odpovědná za dítě. Pokud dítě bydlí s někým jiným, zodpovědná osoba může pobírat finanční podporu na dítě jestliže:

- přispívá na výchovu dítěte,
- přispívání obnos činí minimálně 20 nebo 13,20 liber - finanční podpora dítěte,
- pokud podporu nepobírá již osoba žijící s dítětem.⁶⁷

Výše child benefit je aktualizovaná každý rok, nové částky uvádí HM Revenue and Customs.⁶⁸

3.4 Paternity Leave

Otcovská dovolená

Otcovská dovolená je povolená absence v zaměstnání otci, jenž se musí postarat o malé dítě.⁶⁹

Otcovská dovolená může být maximálně 2 týdny dlouhá a otec si ji může vybrat pouze v jednom bloku. Ačkoli záleží na zaměstnavateli, pokud muži umožní si dovolenou rozdělit, popřípadě prodloužit. Otcovská dovolená nemůže začít před skutečným datem porodu a může být využita pouze během 56 dnů po skutečném datu narození dítěte. Stejně tak jako u mateřské dovolené se musí záměr ohlásit. Otec musí podat oznámení o nástupu na otcovskou dovolenou

---

⁶⁷ *HM Revenue and Customs*. [on-line]. Posl. aktualizace 2008-12-22. [cit. 2009-06-03]. Dostupné na WWW: <<http://www.hmrc.gov.uk/childbenefit/ch2-2007-notes.pdf>>.

⁶⁸ *A guide for parents*. Jobcentre Plus, part of the Department for Work and Pensions, 2008. ISBN 978-1-84763-210-4. s. 18.

⁶⁹ *Scotland is the Place*. [on-line]. [cit.2010-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.scotlandistheplace.com/stitp/262.html?pStyle=rich>>.

během 15. týdne před očekávaným týdnem porodu. Pokud si otec přeje změnit datum nástupu na otcovskou dovolenou nebo chce změnit její délku, musí dát zaměstnavateli zprávu 28 dní dopředu.

Muž si bere dovolenou z důvodu postarat se o dítě, či podpořit matku.

Po odevzdání oznámení požaduje zaměstnavatel vyplnění self certification (tzv. vlastního certifikátu).⁷⁰

Pokud je otec nemocný před začátkem otcovské dovolené, může si otcovskou dovolenou oddálit, avšak ne déle než na výše uvedených 56 dnů.

Podmínka pro získání otcovské dovolené a otcovského platu: muž musí být zaměstnán nejméně 26 týdnů před 15 týdnem před očekávaným týdnem porodu u stávajícího zaměstnavatele.⁷¹

Neženateľ muž nemá žádná rodičovská práva do doby, než je registrovaný jako otec v rodném listě dítěte.⁷²

---

⁷⁰ *Fatherhood institute* .[on-line]. Posl. aktualizace 2005-04-15. [cit.2010-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.fatherhoodinstitute.org/index.php?id=10&cID=25>>.

⁷¹ *The Scottish Government*. [on-line]. Posl. aktualizace 2008-08-26. [cit.2010-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.scotland.gov.uk/Resource/Doc/76007/0060973.pdf>>.

⁷² EDWARDS, L., GRIFFITHS, A. *Family law*. Second edition. Scots Law. Edinburgh: W. Green&Son Ltd, 2006. ISBN 10044013956. s. 100.

3.4.1 Statutory Paternity Pay

Zákonný otcovský plat

Zákonný otcovský plat je 100 liber týdně nebo 90 procent průměrného týdenního platu, pokud je tento méně. Většina otců může požádat také o smluvní otcovský plat, jenž spravuje čistě zaměstnavatel.⁷³

Pokud má muž více než jedno zaměstnání, je možné, že dostane otcovský plat od každého zaměstnavatele.

K obdržení otcovského platu musí průměrný týdenní plat dosahovat pro National Insurance contributions (Národní pojistný příspěvek).⁷⁴

3.5 Parental Leave

Rodičovská dovolená

O rodičovskou dovolenou lze požádat v případě, že je rodič zapsán v child's birth certificate (rodném listě) nebo má rodičovská práva na dítě do 5 let (popřípadě do 18 let, pokud je dítě postižené). Obecně je délka rodičovské dovolené maximálně 13 týdnů, jenž si rodič může vybrat do 5 let dítěte (popřípadě 5. výročí adopce, nikoli však po 18. roku věku dítěte). Toto volno je neplacené, ačkoliv pokud je dítě postižené, rodiče dostávají příplatky.⁷⁵

3.6 Přestávky ke kojení

Pokud chce žena pokračovat v kojení po té, co se vrátí zpět do zaměstnání, zaměstnavatel jí v tom musí podporovat. Matka musí dát zaměstnavateli písemné hlášení o plánovaném návratu do zaměstnání, aby se zaměstnavatel mohl na přestávky na kojení připravit. Zaměstnavatel se poté s ženou musí dohodnout na opatřeních souvisejících s kojením, případných změnách a rizicích pro ni a pro

---

⁷³*The Scottish Government* .[on-line]. Posl. aktualizace 2008-08-26. [cit.2010-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.scotland.gov.uk/Resource/Doc/76007/0060973.pdf>>.

⁷⁴*Having a baby*. Jobcentre Plus, part of the Department for Work and Pensions, s. 19

⁷⁵*Sconewall Scotland*. [on-line]. © 2010. [cit. 2010-03-08]. Dostupné na WWW: <http://www.stonewall.org.uk/scotland/at_home/parenting/2818.asp>.

dítě. Zaměstnavatel také musí ženě poskytnout řádný čas na odpočinek, na kojení samotné a poskytnou prostor pro uchování kojeneckého mléka.⁷⁶

---

⁷⁶ Breastfeeding etc. (SCOTLAND) Act 2005

4 KOMPARACE ČESKÉ REPUBLIKY A SKOTSKA

Česká republika i Skotsko jsou oba sociální státy, což v praxi znamená solidární jednání s druhými. Ale už v samotné typologii nacházíme zásadní rozdíl. ČR bychom mohli řadit do postsocialistického režimu, který se musel potýkat s nově vzniklými problémy, jako byla chudoba nebo nezaměstnanost. Skotsko by se řadilo do režimu liberálního, o kterém by se dalo hovořit jako o uvolněnějším. Stejně tak jako v sociálních politikách obou států, tak i v rodinné politice nacházíme určité rozlišnosti. V České republice je těhotné ženě nabídnuto mnoho druhů pomoci, stejně tak jako ve Skotsku. Tato pomoc se ovšem liší v míře, druhu, způsobu a v mnohém dalším. Poskytovaná pomoc se netýká jen těhotných žen, ale i otců či manželů, stejně tak jako rodin s dětmi.

Pokud porovnáme dobu, kterou lze strávit s dítětem doma, tak v České republice hovoříme o mateřské a rodičovské dovolené, zatímco ve Skotsku se jedná o ordinary a additional maternity leave (běžná a doplňková mateřská dovolená). V ČR může žena strávit na mateřské dovolené celkem 28 týdnů, ve Skotsku je tomu o dva týdny méně, tedy 26 týdnů. Žena v ČR většinou nastupuje na mateřskou dovolenou od osmého do šestého týdne před porodem. Ve Skotsku je nástup na mateřskou dovolenou umožněn dříve a to od jedenáctého týdne před porodem. V obou zemích určuje nástup lékař. V obou zemích se také hovoří o nejkratší možné době strávené doma s dítětem (ve Skotsku Compulsary Maternity Leave) která se ovšem v jednotlivých státech liší – zatímco v ČR se jedná o šest týdnů, ve Skotsku jsou to týdny pouze dva. Podle zákoníku práce je v ČR pobyt doma s dítětem možno prodloužit až do tří let věku dítěte. Jedná se o rodičovskou dovolenou. Ve Skotsku by tomu odpovídala Additional Maternity Leave (doplňková mateřská dovolená), která trvá 26 týdnů a navazuje na Ordinary Maternity Leave. Ve Skotsku existuje ještě Parental Leave (rodičovská dovolená), která může trvat celkem 13 týdnů do pěti let věku dítěte. Tato dovolená je neplacená. V obou zemích není za potřebí o mateřskou dovolenou žádat, je pouze nutnost tento záměr ohlásit zaměstnavateli a ve Skotsku také Human Resource Shared Service Centre (oddělení pro obyvatele).

Pokud bychom srovnali peněžitou pomoc během mateřské dovolené, dojdeme k jednomu zásadnímu rozdílu, ale také k věcem společným. Zásadní rozdíl spočívá v tom, kdo vyplácí peněžité obnos obdržený během nepřítomnosti v matky v zaměstnání. V České republice je vyplácena tzv. peněžité pomoc v mateřství, která je náhradou za ušlou mzdu v době, kdy matka pečuje o dítě, státem. Detailněji řečeno se o vyplácení stará Česká správa sociálního zabezpečení. Ve Skotsku vyplácení zajišťuje zaměstnavatel. Společným rysem je zdroj těchto financí. Jak Česká správa sociálního zabezpečení, tak i zaměstnavatelé ve Skotsku čerpají na tyto peníze z pojištění. Jedná se o nemocenské pojištění v ČR (viz příloha I) a ve Skotsku National insurance a dalších poplatků. Dalším společným rysem je podmínka nároku na finanční pomoc během mateřské dovolené. V obou zemích se jedná o určitý počet odpracovaných dnů, tedy účast na pojištění. V ČR se jedná o minimálně 270 dnů za poslední dva roky v den přiznání dávky peněžité pomoci v mateřství a ve Skotsku je podmínka minimálně 26 týdnů se stávajícím zaměstnavatelem a to před 15. týdnem porodu. Ve Skotsku se jedná o statutou maternity pay. Tato finanční pomoc je v obou zemích vyplácena po dobu mateřské dovolené. Tedy v ČR 28 týdnů a ve Skotsku 26 týdnů. Výše pomoci se v obou zemích měří procentuálně – v ČR 60 % z průměrného vyměřovacího denního základu za rok. Ve Skotsku 90 % z průměrného týdenního platu za rok po dobu šesti týdnů, poté všechny ženy dostávají stejný obnos peněz (123,06 liber) nebo 90 %, ten který je nižší. Pokud se žena rozhodne být na rodičovské dovolené (ČR) nebo additional maternity leave (Skotsko – doplňková mateřská dovolená), má nárok na následující finanční pomoc. V České republice se tato pomoc nazývá rodičovský příspěvek, který je vyplácen z dávek Státní sociální podpory až do 4 let věku dítěte (matka má možnost se za určitých podmínek rozhodnout jakou délku si vybere – do 2, 3 nebo 4 let věku dítěte). Rodičovský příspěvek je pevně stanovená částka, kterou žena dostane v průběhu doby, kterou si sama zvolí. Ve Skotsku se finanční pomoc vyplácí pouze prvních 13 týdnů, tedy polovinu maximálního času Additional Maternity Leave (doplňkové mateřské dovolené). Rodičovské příspěvky jsou pevně stanovené částky. V obou zemích není finanční pomoc

zdanitelná. Pokud bychom srovnali porodné, došli bychom k závěru, že v Čechách má nárok na porodné – jednorázovou příjmově netestovanou dávku – každá žena v souvislosti s porodem. Zde můžeme vidět další rozdíl mezi ČR a Skotskem (Sure Start Maternity Grant), zde se jedná o dávku příjmově testovanou. Pokud bychom komparovali finanční pomoc v době mateřství u osob samostatně výdělečně činných (podnikatelů), zjistíme zásadní rozdíl. Vzhledem k tomu, že v České republice vyplácí peněžitou pomoc v mateřství (PPM) správa sociálního zabezpečení (tedy stát), týká se to i u PPM i u osob samostatně výdělečně činných. Vzhledem k tomu, že ve Skotsku vyplácí finanční podporu zaměstnancům zaměstnavatel, není tedy možné, aby tomu tak bylo i u podnikatelů. Proto se ve Skotsku setkáváme s Maternity Allowance (mateřskými příspěvky). O tyto příspěvky žena žádá v Jobcenter plus. Podmínky týkající se délky účasti na pojistém jsou stejné jako u Statutou Maternity Pay (SMP). Podnikatelka musí vydělávat alespoň minimální mzdu. Nutno podotknout, že v případě neschopnosti zaměstnavatele platit zaměstnankyni SMP si žena žádá také Maternity Allowance. Pokud bychom srovnávali příspěvky poskytované na dítě zjistíme, že v ČR existuje jeden přírůstek na dítě, který je závislý na příjmu. Ve Skotsku tomu odpovídá Child Tax Credit (dávka na dítě), která je také závislá na příjmu. Tato dávka je poskytována rodinám s malým příjmem. Zatímco v ČR se o přírůstek na dítě žádá na Úřadu práce, ve Skotsku se žádá u HMRC. Vedle této dávky je ve Skotsku poskytováno ještě Child Benefit (příspěvek na dítě), který je vyplácen na každé dítě do 16 let bez ohledu na příjem. Zatímco v ČR mohou být vypláceny přírůstky na dítě maximálně do 26 let věku dítěte (pokud se jedná o studenta denního studia), ve Skotsku je tento hraniční věk 19 let.

Další zajímavé rozdíly vidíme u mužů v souvislosti s péčí o dítě. V ČR může otec po šesti týdnech po narození dítěte suplovat roli matky. Naproti tomu ve Skotsku je udržována tradiční role matky. Muž má možnost čerpat dva týdny placené otcovské dovolené. Tuto dovolenou může čerpat jak na dítě, tak i na pomoc matce, tudíž nárok vzniká i předporodem. Tuto možnost má pouze do 56

dnů po narození dítěte. Po dobu těchto dvou týdnů pobírá statutory maternity pay matka i otec.

Tabulka č. 3 Stručný přehled základních rozdílů ČR a Skotska

	Česká republika	Skotsko
Délka dovolené spojené s péčí o dítě	Mateřská dovolená 28 týdnů Rodičovská dovolená do 3 let věku dítěte (dle Zákoníku práce)	Ordinary Maternity Leave 26 týdnů Additionaly Maternity Leave 26 týdnů
Nejčasnější možný nástup ženy na mateřskou dovolenou (pokud lékař neurčí jinak)	8. týden před porodem	11. týden před porodem
Doba, po kterou musí být matka doma po porodu	6 týdnů	2 týdny
Finanční pomoc poskytovaná v souvislosti s dovolenou spojenou s péčí o dítě	Od počátku mateřské dovolené do max. 4 let věku dítěte	Od počátku mateřské dovolené celkem 39 týdnů
Kolik procent činí finanční pomoc	60 % 28 týdnů (z denního vyměřovacího základu)	90 % 6 týdnů (z průměrného týdenního platu)
Podmínka nároku na finanční pomoc	Účast na nemocenském pojištění min. 270 dnů v posledních dvou letech (v den přiznání dávky) – před porodem	Účast na Natioan insurance - zaměstnána u současného zaměstnavatele min. 26 týdnů (před 15. týdnem před porodem)
Kdo vyplácí finanční pomoc	Stát (čerpá z pojištění)	Zaměstnavatel (čerpá z pojištění)
Porodné	Na každé dítě - nezávisí na příjmu rodiny	Pouze pro rodiny s nízkým příjmem
Přídavky na dítě	Přídavek na dítě - pouze pro rodiny s příjmem do 2,4 životního minima	Child Bendit - na každé dítě, nezávisí na příjmu Child Tax Credit - pouze pro rodiny s nízkým příjmem
Nezaopatřené dítě	Do 15 let (max. do 26 - student denního studia)	Do 16 let (max. do 19 - student denního studia)
Otec na mateřské dovolené	Po 6 týdnech po porodu plně přebírá péči o dítě	2 týdny (před porodem, max do 56 dnů po porodu)

Závěr

Jak jsem již v úvodu zmínila, moji bakalářskou práci ovlivnil roční pobyt ve Skotsku. Snažila jsem zjistit uvedenou problematiku sociální politiky týkající se rodiny a dítěte v ČR a ve Skotsku. Ač se jedná o země značně geograficky vzdálené, s trochu jinou mentalitou, zvyky i historií, péče o dítě a rodinu je v mnoha směrech značně podobná, někde dá se říci se překrývá, jinde jsou drobné odchylky. V péči o rodinu se odráží výše životní úrovně obou zemí, ovlivňují ji historické zvyklosti. Mohu říci, že Skotsko je více konzervativnější k roli ženy matky než ČR (toto mohu dokladovat na základně zjištění rozdílů týkajících se otcovské dovolené). Na druhou stranu pak délka zabezpečení dítěte do 19 let věku je znakem toho, že rodinná politika hraje ve Skotsku dle mého názoru ve větší míře výchovnou roli, protože mladý člověk přebírá odpovědnost sám na sebe. A dále pak skutečnost, že celková podpora trvá ve Skotsku kratší dobu než v ČR je znakem další výchovné složky sociální politiky a to nebýt závislý na státu, ale naopak. Potvrdilo se, státy obou zemí rozhodně podporují rodiny s dětmi, usnadňují rodině život v době nejtěžšího věku dítěte, kdy je potřeba maximálně se dítěti věnovat, aby se mohlo dobře rozvíjet. Tato podpora je důležitým bodem rodinné politiky obou zemí.

Práci jsem rozdělila do 4 základních dílů, přičemž poslední díl - komparace obou zemí - je výsledek mého snažení. Předchozí 3 díly jsou teoretické, jedná se o informace skládající se z údajů o zapojení se státu do pomoci rodinám s malými dětmi.

Cílem mé práce bylo srovnání obou zemí v daném tématu. Myslím, že se mi tento cíl v mé bakalářské práci do určité míry podařil. Jistě by bylo mnoho dalších informací, které by šly srovnávat a to vzhledem k tomu, že za nezaopatřené dítě je v ČR posuzována osoba až do 26 let, za určitých podmínek samozřejmě. Jedná se tedy o velice dlouhou dobu, kdy se stát určitým dílem podílí na výchově osoby. Avšak na detailnější srovnání bych potřebovala více času i stránek.

Seznam použité literatury

Monografické publikace:

DAVID, R. *Politologie Základy společenských věd*. 4. rozšířené vydání. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2000. ISBN 80-7182-116-0.

DUNOVSKÝ, J. a kol. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada Publishing, 1999. ISBN 80-7169-254-9.

EDWARDS, L., GRIFFITHS, A. *Family law*. Second edition. Scots Law. Edinburgh: W. Green&Son Ltd, 2006. ISBN 10044013956.

HANZLÍKOVÁ VAŠKOVÁ, D., ŠIMKOVÁ, J. *Jak se neztratit*. 2. aktualizované vydání, b.m. Attavena, 2007. ISBN 80-86778-25-8.

KREBS, V. a kol. *Sociální politika*. 4., přepracované a aktualizované vydání. Praha: ASPI, 2007. ISBN 978-80-7357-276-1.

KREBS, V., PRŮŠA, L. *Státní sociální podpora*. Praha: Grada Publishing, 2002. ISBN 80-247-0065-4.

MATĚJKOVÁ, B., PALONCYOVÁ, J. *Rodinná politika ve vybraných evropských zemích II*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2004. ISBN neuvedeno.

PETŘÍČKOVÁ, R. *Jsem těhotná, ne nemocná: rady, které vám jinde neprozradí*. Praha: Nakladatelství XYZ, 2009. ISBN 978-80-7388-274-7.

PŘIB, J., BŘESKÁ, N., PILÁTOVÁ, J., aj. *Mateřská a rodičovská dovolená*. Praha: Grada Publishing, 2002. ISBN 80-247-0216-9.

TOMEŠ, I. a kol. *Sociální správa: úvod do teorie a praxe*. 2. rozšířené a přepracované vydání. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-483-0.

Zákony:

Zákon č. 187/2006 Sb., Zákon o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 117/1995 Sb. ,Zákon o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších
přepisů.

Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce, ve znění pozdějších přepisů.

Breastfeeding etc. (SCOTLAND) Act 2005

Social Security Contributions and Benefits Act 1992 Ss. 137.

Elektronické zdroje:

ATL, the education union. www.atl.org.uk

Careers Scotland. www.careers-scotland.org.uk

Department for Work and Pensions. www.dwp.gov.uk

Directgov. Public services al in one place. www.direct.gov.uk

Fatherhood institute. www.fatherhoodinstitute.org

Guide to pregnancy & baby care. www.askbaby.com

HM Revenue & Customs. www.hmrc.gov.uk

Jobcentre Plus. www.jobcentreplus.gov.uk

Ministerstvo práce a sociálních věcí. www.mpsv.cz

Národní informační centrum pro mládež. www.icm.cz

National Health Service Career. www.nhscareers.nhs.uk

Stonewall. www.stonewall.org.uk

Scotland is the Place. www.scotlandistheplace.com

Scottish Childcare. www.scottishchildcare.gov.uk

The Scottish Government. www.scotland.gov.uk

Brožury:

A guide for parents. Jobcentre Plus, part of the Department for Work and Pensions, 2008. ISBN 978-1-84763-210-4.

Finding a job. Jobcentre Plus, part of the Department for Work and Pensions, 2008. ISBN 978-1-84763-045-2.

Having a baby. Jobcentre Plus, part of the Department for Work and Pensions, 2008. ISBN 978-1-84763-208-1.

Income support. Jobcentre Plus, part of the Department for Work and Pensions, 2007. ISBN 978-1-84763-010-0.

Policy - Maternity policy and procedures LLOYDS BANKING GROUP.

Státní sociální podpora. Praha: MPSV, 2005. ISBN 80-86878-28-7

Sociální zabezpečení 2010. Praha: Česká správa sociálního zabezpečení, 2010. ISBN 978-80-87039-19-9.

Časopisy:

Dávky státní sociální podpory v roce 2010. *Národní pojištění*, 2010, roč. 41, č. 2.

KŘIVOHLAVÝ, A. Poskytování peněžité pomoci v mateřství mužům na základě dohody o péči o dítě. *Národní pojištění*, 2010, roč. 41, č. 3.

Seznam příloh

Příloha I - Stručný přehled dávek sociálního zabezpečení

Příloha II - Příklad žádosti - ČR

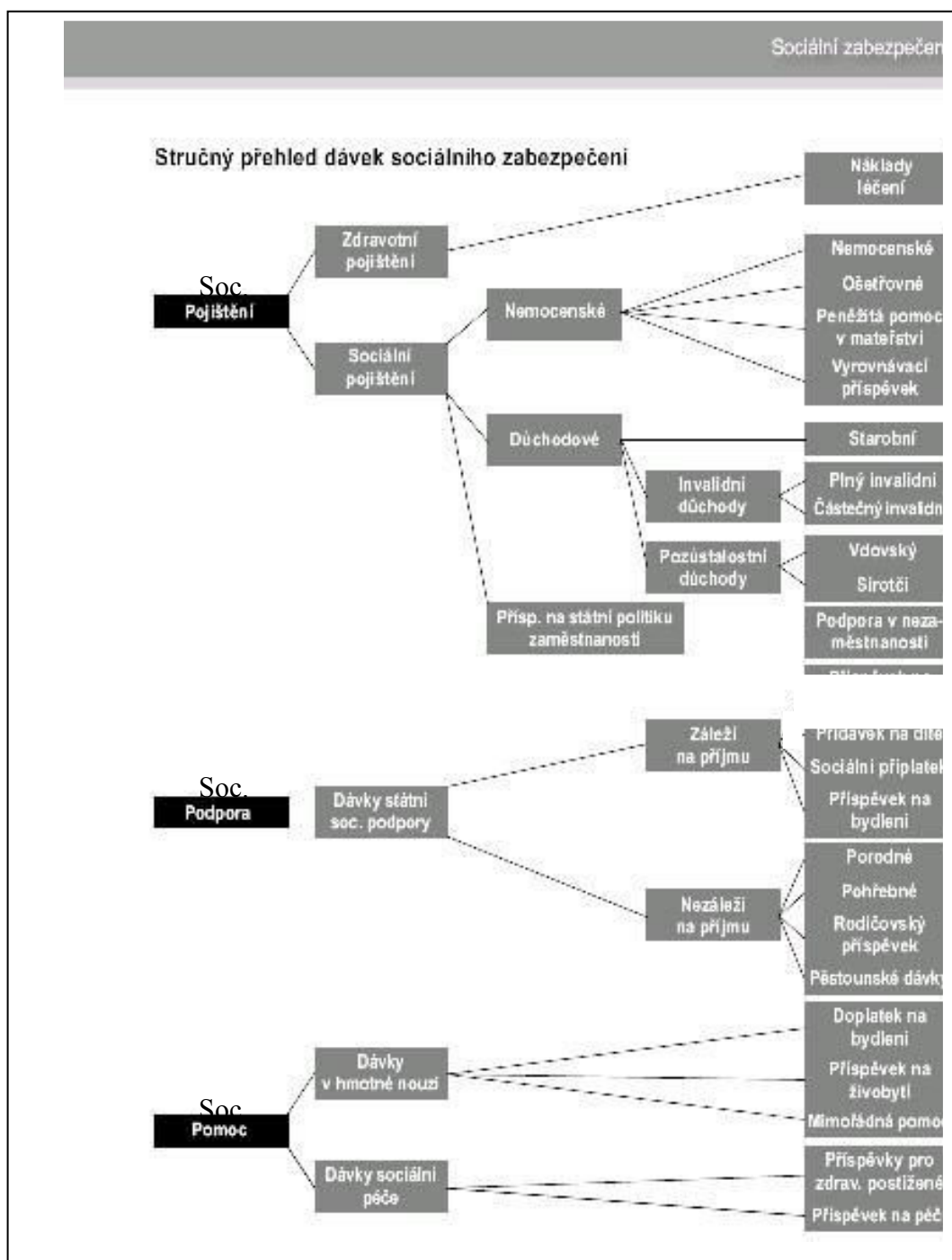
Příloha III - Příklad žádosti - Skotsko

Příloha IV - Mateřské školy v ČR a ve Skotsku

Příloha V - Práce porodní asistentky

Příloha VI – Stručný přehled základních statistických údajů ČR a Skotska

PŘÍLOHA I - STRUČNÝ PŘEHLED DÁVEK SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

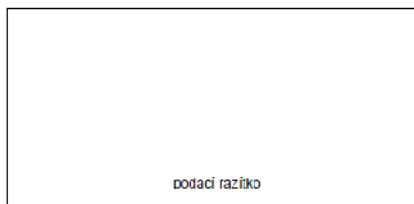
Zdroj: <http://www.icm.cz/system-socialniho-zabezpeceni-v-cr>

PŘÍLOHA II - PŘÍKLAD ŽÁDOSTI - ČR

PŘÍDAVEK NA DÍTĚ

Tiskopis prosím vyplňte čitelně

Žádost o přídavek na dítě

A. Žadatel – zákonný zástupce¹⁾ nezletilého nezaopatřeného dítěte/děti nebo zletilé nezaopatřené dítě:

Příjmení	Jméno	Titul
Rodné příjmení ²⁾ :	Rodné číslo v ČR ³⁾ :	
Telefon	E-mail	
Příjmy ⁴⁾ :	Nezaopatřenost žadatele ⁵⁾ :	

Veškeré příjmy uváděné v této Žádosti jsou za kalendářní rok (j. rozhodné období⁶⁾): 20

Vztah k dítěti/dětem (nevypisujte v případě, že jste zletilá nezaopatřená dítě):
 Zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant.

patřím   nepatřím
 do okruhu společně posuzovaných osob

B. Nezletilé nezaopatřené děti, na něž uplatňuji nárok na přídavek na dítě⁷⁾:

Nevypisujte v případě, že jste zletilá nezaopatřená dítě.

č.	Příjmení	Jméno	Rodné příjmení ²⁾	Rodné číslo v ČR ³⁾	Příjmy ⁴⁾
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

C. Adresa trvalého pobytu dítěte/čtí:

Pokud se adresa trvalého pobytu některého dítěte uvedeného v části B liší od adresy trvalého pobytu ostatních dětí, podajte na toto dítě samostatnou žádost

Obec:	Část obce: .....
Ulice:	Č. p.: ..... Č. orient.: ..... PSČ: .....

- 1) Jestliže dítě zastupuje ústav, uveďte také název a adresu ústavu
- 2) Kolonku **Rodné příjmení** vyplňte pouze v případě, že se liší od příjmení.
- 3) Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena)
- 4) Do kolonky **Příjmy** zapíšte **ANO**, pokud příslušná osoba v rozhodném období měla kromě rodičovského příspěvku některý příjem rozhodný pro přiznání dávky. Pro všechny osoby, které v rozhodném období žádný z takových příjmů neměly, kolonku proškrtněte.
- 5) Do kolonky **Nezaopatřenost žadatele** zapíšte **ANO**, pokud splňujete podmínky nezaopatřenosti dítěte. Pokud nejste nezaopatřeným dítětem, kolonku proškrtněte.
- 6) U přídavku na dítě, na nějž se uplatňuje nárok v období od 1. října 2007 do 30. září 2008 je rozhodným obdobím rok 2006, atd.
- 7) Pro nezaopatřené dítě, které je v plném přímém zaopatření ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež, podejte vždy samostatnou žádost. Za rodinu se v takovém případě považuje samo toto dítě.

D. Ostatní osoby, které s dítětem/děťmi patří do okruhu společně posuzovaných osob⁸⁾:
 Neuvádějte sebe a děti uvedené v části B.

Podpisem stvrzuje každá z uvedených osob (v případě nezletilých dětí jejich zákonný zástupce) správnost a úplnost uvedených údajů a dává výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávatce rozhoduje nebo ji vyplácí, výši příjmu těchto osob, údaje o přihlášení se k trvalému pobytu, a v případě nezaopatřených dětí skutečnosti prokazující jejich nezaopatřenost.

1.	Příjmení:		Jméno:	Titul:
	Rodné příjmení ²⁾ :		Rodné číslo v ČR ³⁾ :	
	Příjmy ⁴⁾ :	Nezaopatřenost ⁹⁾ :	Podpis:	
2.	Příjmení:		Jméno:	Titul:
	Rodné příjmení ²⁾ :		Rodné číslo v ČR ³⁾ :	
	Příjmy ⁴⁾ :	Nezaopatřenost ⁹⁾ :	Podpis:	
3.	Příjmení:		Jméno:	Titul:
	Rodné příjmení ²⁾ :		Rodné číslo v ČR ³⁾ :	
	Příjmy ⁴⁾ :	Nezaopatřenost ⁹⁾ :	Podpis:	
4.	Příjmení:		Jméno:	Titul:
	Rodné příjmení ²⁾ :		Rodné číslo v ČR ³⁾ :	
	Příjmy ⁴⁾ :	Nezaopatřenost ⁹⁾ :	Podpis:	
5.	Příjmení:		Jméno:	Titul:
	Rodné příjmení ²⁾ :		Rodné číslo v ČR ³⁾ :	
	Příjmy ⁴⁾ :	Nezaopatřenost ⁹⁾ :	Podpis:	
6.	Příjmení:		Jméno:	Titul:
	Rodné příjmení ²⁾ :		Rodné číslo v ČR ³⁾ :	
	Příjmy ⁴⁾ :	Nezaopatřenost ⁹⁾ :	Podpis:	

⁸⁾ Nevyplňujte v případě žádosti, již uplatňujete nárok na dávku pro dítě, které je v plném přímém zaopatření ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež. Za rodinu se v takovém případě považuje samo toto dítě.

⁹⁾ Do kolonky **Nezaopatřenost** zapíšte **ANO**, pokud příslušná osoba splňuje podmínky nezaopatřenosti dítěte. Pro osoby, které nejsou nezaopatřenými dětmi, kolonku proškrtněte.

E. Žádám o přiznání dávky ode dne:

F. Dítě/všechny děti, uvedené v části B, mám v přímém zaopatření:

Nevypíňte v případě, že jste zletilé nezaopatřené dítě.

Zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant v případě varianty ne sděte, kdo má dítě/děti v přímém zaopatření.

ano ne

G. Dávku mi zaslejte:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících čtyř variant a do příslušné tabulky uveďte doplňující informace.

na účet u peněžního ústavu v ČR vedeném v CZK:

Číslo účtu:	Kód banky:	Specifický symbol ¹⁰⁾ :
-------------	------------	------------------------------------

na účet zahraničního peněžního ústavu v EU:

Příjemce	IDAN:	Měna:
	Název:	
	Adresa Město:	Stát: .....
(uveďte alespoň město a stát)		
Banka příjemce	BIC/SWIFT:	
	Název:	
	Adresa Město:	
(uveďte alespoň město)		

poštovní poukázkou na adresu trvalého pobytu v ČR

poštovní poukázkou na jinou adresu v ČR:

Obec:	Část obce: .....
Ulice:	Č. p.: ..... Č. orient.: ..... PSČ: .....

H. Moje adresa trvalého pobytu a adresy trvalého pobytu dalších společně posuzovaných osob, u nichž je tato adresa odlišná od adresy trvalého pobytu dítěte/děti:

Příjmení:	Jméno:	Rodné číslo v ČR ³⁾ :
Trvalý pobyt:	Obec:	Část obce: .....
	Ulice:	Č. p.: ..... Č. orient.: ..... PSČ: .....
Příjmení:	Jméno:	Rodné číslo v ČR ³⁾ :
Trvalý pobyt:	Obec:	Část obce: .....
	Ulice:	Č. p.: ..... Č. orient.: ..... PSČ: .....
Příjmení:	Jméno:	Rodné číslo v ČR ³⁾ :
Trvalý pobyt:	Obec:	Část obce: .....
	Ulice:	Č. p.: ..... Č. orient.: ..... PSČ: .....

¹⁰⁾ Kolonku **Specifický symbol** vyplňte v případě Československé obchodní banky pro účty s číslem 6699.

I. Údaje o společně posuzovaných osobách pro účely vyplácení dávek v rámci Evropské unie:

Zaškrtněte prosím jednu ze dvou následujících variant.

Pro všechny společně posuzované osoby platí:

- jsou hlášeny k trvalému pobytu na území České republiky¹¹⁾,
- nepracují v jiném členském státě Evropské unie,
- nepobírají dávku v nezaměstnanosti nebo důchod v jiném státě Evropské unie,
- nejsou občany jiného členského státu Evropské unie,
- nejsou osobami bez státní příslušnosti nebo uprchlíky bydlícími v jiném členském státě Evropské unie a na území České republiky pracujícími, studujícími nebo žijícími.

Neplatí předchozí varianta.

J. Prohlášení žadatele:

Prohlašuji, že jsou v této žádosti uvedeny všechny společně posuzované osoby.

Veškeré údaje uvedené v této žádosti jsou pravdivé a jsem si vědom(a) případných následků, které by pro mne z nepravdivě uvedených údajů vyplývaly.

Podpisem rovněž dávám svůj výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí

- výši příjmu
- údaje o přihlášení se k trvalému pobytu
- skutečnosti prokazující nezaopatřenost dětí.

Jsem si vědom(a) povinnosti písemně ohlásit příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje, do osmi dnů změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu.

Formulář jsem převzal(a) z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, nezměnil(a) jsem na něm žádné pevné texty, pouze jsem pravdivě vyplnil(a) kolonky určené k vyplňování.

V	dne	. . 20	Podpis žadatele:
---	-----	--------	------------------

K žádosti prosím doložte:

- pro všechny uvedené osoby průkaz totožnosti, u dětí do 15 let rodný list
- pro nezaopatřené děti po skončení povinné školní docházky a vždy od školního roku začínajícího v kalendářním roce, v němž dítě dovršilo 15 let.
Potvrzení o studiu nebo
Potvrzení o zdravotním stavu nebo
Potvrzení o neschopnosti soustavně se připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz nebo
Potvrzení o vedení v evidenci úřadu práce pro uchazeče o zaměstnání po skončení povinné školní docházky do 18. roku věku
- pro každou ze společně posuzovaných osob, která vyplnila ANO v kolonce **Příjmy, Doklad o výši ročního příjmu** za příslušné roční období
- pokud některá ze společně posuzovaných osob pobírala v rozhodném období příjem přijatý v rámci plnění vyživovací povinnosti podle zákona o rodině nebo obdobná plnění poskytovaná ze zahraničí a poskytovatel tohoto příjmu je rovněž společně posuzovanou osobou, **Doklad o výživném poskytovaném společně posuzovanou osobou** za příslušný kalendářní rok
- pro trvání nároku na každé další období počínající říjnem jednoho kalendářního roku a končící zářím následujícího kalendářního roku musí každá ze společně posuzovaných osob do 30. září doložit **Doklad o výši příjmu** za předchozí roční období nebo musí být pro toto období uvedena na **Prohlášení osob, které nemají příjmy rozhodné pro nárok na dávky**
- **Doplňující údaje o společně posuzovaných osobách pro účely vyplácení dávek v rámci EU**, pokud jste v části I zaškrtnl(a) druhou variantu.

Formuláře všech uvedených potvrzení a dokladů najdete na internetové adrese <http://portal.mpsv.cz/forms> nebo si je vyzvednete na pracovišti příslušného úřadu, který o dávce rozhoduje. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.

¹¹⁾ § 3 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

Zdroj: <https://formulare.mpsv.cz/okdavky/cs/form/print.jsp?SSID=1800>

PŘÍLOHA III - PŘÍKLAD ŽÁDOSTI - SKOTSKO

HM Revenue
& Customs

Child Benefit claim

April 2009

CH2

- i** Please read the notes that came with this form before you fill it in. They will give you more information about Child Benefit and help you to fill in this claim form. Please make sure you
- answer all the questions on this form that apply to you, and your partner if you have one
  - give us details of an account into which we can pay your Child Benefit
  - send us all the documents we ask for.
- If you do not, it may take longer to pay you Child Benefit, or we may not be able to pay you at all.

PART 1 PERSONAL DETAILS

National Insurance number:
See notes, page 9

If you **do not know** your National Insurance number, have you ever had one or used one at any time? No
Yes

Title, enter MRS, MISS, MS, MR or other title

Surname or family name

First name(s)

All other surnames or family names you have been known by. Please include maiden name, all former married names and all changes of family name.

Date of birth

Address (including postcode)
If you, or your partner if you have one, are a UK Crown Servant posted overseas, enter one of the following:

- your full BFPO address or
- an address care of a member of HM Armed Forces unit or
- for civil servants, your employing department's address.

Postcode

Have you claimed Child Benefit before? No
Yes Please tell us the Child Benefit number we gave you
C H B
You can find this on letters we have sent you. If you cannot find the number do not delay sending this form back to us.

Are you getting any Child Benefit now? No
Yes Please tell us the full name of the eldest child you are getting Child Benefit for

What is this child's date of birth?

For office use

PART 1 PERSONAL DETAILS – continued

Daytime phone number

What is this number?

Home   Work   Mobile   Fax

Please tell us your last two addresses

Postcode

Postcode

Please tell us your marital status
See notes, page 11

Single   Living with a partner
 Married   Separated
 Widowed   Divorced

Do you usually live in the United Kingdom?

No If No, please tell us the name of the country you usually live in

You usually live in the UK, if:

- you live in the UK or
- you have recently come to the UK but intend to live here continuously or
- you are a UK Crown Servant posted overseas.

Yes If you came to live in the UK within the last 3 months, please tell us when you arrived

D	D	M	M	Y	Y
---	---	---	---	---	---

See notes, page 10

What is your nationality?

Are you subject to immigration control?
See notes, page 10

No
Yes

Have you been granted your current immigration status in the last 3 months?

No
Yes If Yes, on what date was your immigration status granted?

D	D	M	M	Y	Y
---	---	---	---	---	---

What is your Home Office reference number?

Are you, or your partner if you have one, a UK Crown Servant posted overseas?

No
Yes

For office use 2

PART 1 PERSONAL DETAILS – continued

In the last 3 months, were you or your partner employed in Switzerland or a country in the European Economic Area (not including the UK)? See notes, page 10.

No
Yes

Are you or your partner currently employed in Switzerland or a country in the European Economic Area (not including the UK)? See notes, page 10

No
Yes

In the last 3 months, did you or your partner receive a benefit from Switzerland or a country in the European Economic Area (not including the UK)? See notes, page 10

No
Yes

Are you or your partner currently receiving benefit from Switzerland or a country in the European Economic Area (not including the UK)? See notes, page 10

No
Yes

PART 2 PARTNER'S DETAILS

If you are married or living with a partner, read the notes on pages 11 and 17 to 21 to help you decide who should claim Child Benefit. They tell you about protecting your Basic State Pension if you give up work to care for a child.

Do you have a partner?
See notes, page 11

No **Go to Part 3**

Yes Please answer the questions below

What is your partner's nationality

Is your partner:
• already getting, or
• waiting to hear if they can get
Child Benefit for any children?

No **Go to Part 3**

Yes Give details below

Your partner's name (in full)

Your partner's National Insurance number

Your partner's Child Benefit number

Full name of the **eldest child** your partner gets Child Benefit for (or is waiting to hear about Child Benefit for)

See notes, page 4

What is this child's date of birth?

PART 3 CHILDREN YOU WANT TO CLAIM FOR

i Please tell us about the children you want to claim for now. Do not tell us about any children you already get Child Benefit for. Please write the name exactly as shown on the child's birth or adoption certificate. If you want to claim for more than 4 children, use the space in Part 6 to tell us about them.

1st CHILD	
Surname	<input type="text"/>
Other name(s)	<input type="text"/>
Sex	Male ☐ Female ☐
Date of birth	<input type="text" value="D"/> <input type="text" value="D"/> <input type="text" value="M"/> <input type="text" value="M"/> <input type="text" value="Y"/> <input type="text" value="Y"/>
	For office use 3 ☐

2nd CHILD	
Surname	<input type="text"/>
Other name(s)	<input type="text"/>
Sex	Male ☐ Female ☐
Date of birth	<input type="text" value="D"/> <input type="text" value="D"/> <input type="text" value="M"/> <input type="text" value="M"/> <input type="text" value="Y"/> <input type="text" value="Y"/>
	For office use 4 ☐

3rd CHILD	
Surname	<input type="text"/>
Other name(s)	<input type="text"/>
Sex	Male ☐ Female ☐
Date of birth	<input type="text" value="D"/> <input type="text" value="D"/> <input type="text" value="M"/> <input type="text" value="M"/> <input type="text" value="Y"/> <input type="text" value="Y"/>
	For office use 5 ☐

4th CHILD	
Surname	<input type="text"/>
Other name(s)	<input type="text"/>
Sex	Male ☐ Female ☐
Date of birth	<input type="text" value="D"/> <input type="text" value="D"/> <input type="text" value="M"/> <input type="text" value="M"/> <input type="text" value="Y"/> <input type="text" value="Y"/>
	For office use 6 ☐

<p>We need to see the original:</p> <ul style="list-style-type: none"> • birth certificate, or • adoption certificate <p>for each child in this claim.</p> <p>Do not send photocopies.</p> <p>If you have, or someone else has received Child Benefit for the child in the past, do not send us the birth certificate.</p>	<p>Please tell us how many certificates you are sending with this form. If you cannot send any certificates with the form please tell us why in Part 5</p> <p>How many birth certificates? <input type="text"/></p> <p>How many adoption certificates? <input type="text"/></p> <p>Make sure we have the right address to return the documents you sent us. If we cannot return your documents to you (for example, you move without telling us your new address) we will hold them for a limited time before we destroy them. If we believe that any of the original documents you send us are not genuine, we may keep them.</p>
---	---

PART 3 CHILDREN YOU WANT TO CLAIM FOR continued

Has anyone else ever claimed Child Benefit for any of the children you want to claim for?
See notes, page 12

No

Yes If yes, please tell us about the person who made the claim

The full name of the person who claimed (if you know it)

The address of the person who made the claim (if you know it)

Postcode

The Child Benefit number (if you know it)

C	H	B																	
---	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Have any of the children you want to claim for used a different name

- from the one they have now, or
- from the one shown on their birth or adoption certificate?

No

Yes If Yes, please tell us the child's current name and previous name

Child's name
Previous name

Child's name
Previous name

Child's name
Previous name

Child's name
Previous name

Are any of the children you want to claim for living at a different address to yours?
Please note, this includes children living outside the UK, even if they are living with another family member.
See notes, page 12

No

Yes If Yes, please tell us the names of the children

For office use 7

For Child Benefit Office use only - not for completion by DWP offices or HMRC Enquiry Centres - birth certificates extraction

	Signature 1	Name in capitals	Signature 2	Name in capitals	Date
Child 1					
Child 2					
Child 3					
Child 4					

PART 3 CHILDREN YOU WANT TO CLAIM FOR continued

Have any of the children you want to claim for lived at a different address to yours in the last 3 months?

Please note, this includes children who have lived outside the UK, even if they were living with another family member.

No

Yes If Yes, please tell us their names and the date they came to live with you

For office use 8

Are you including any children on this claim that are not your own?
See notes, page 12

Please note, stepchildren and children you have legally adopted count as your own.

No Go to Part 5, page 8

Yes Go to Part 4, page 7

For office use 9

PART 4 CHILDREN THAT ARE NOT YOUR OWN

Are you planning to adopt any of the children?

No

Yes If yes, please tell us the names of the children you plan to adopt and then go to **Part 5, page 8**

If any of the children you want to claim for:

- are not your own, and
  - you are not planning to adopt them
- please tell us**
- the child's name,
  - any previous surname (if you know it)
  - the mother's name (if you know it)
  - the father's name (if you know it)

This will help us deal with your claim more quickly.

Child's name
Previous surname
Mother's name
Father's name

Child's name
Previous surname
Mother's name
Father's name

Child's name
Previous surname
Mother's name
Father's name

Child's name
Previous surname
Mother's name
Father's name

PART 5 HOW WE WILL PAY YOU

i We pay your Child Benefit directly into a bank, building society or Post Office® card account. You can use an account held by you or your partner or somebody who is acting on your behalf. We cannot pay Child Benefit into an account held in a child's name or an account that is in your name and a child's name.

- You can use an existing account or open a new one.
- If you are unable to open an account, please contact us.

Please read the notes on pages 13 to 16 before completing the rest of this form.

Are you already getting Child Benefit?	No ☐
	Yes ☐ If Yes, please tick the statement that applies to you
	I am paid direct into an account ☐ Go to Part 6
	I want my Child Benefit paid direct into an account ☐ Go to page 9 to give account details
	I am unable to open an account ☐ We will contact you about this. Go to Part 6
Are you:	No ☐
• claiming Child Benefit for the first time, or	Yes ☐ If Yes, please tick the statement that applies to you
• claiming again after Child Benefit has stopped?	I want my Child Benefit paid direct into an account ☐ Go to page 9 to give account details
	I want more information about opening an account ☐ We will contact you about this. Go to Part 6
	I have applied (or, I am going to apply) for an account, but do not yet have account details ☐ We will contact you about this. Go to Part 6
	I am unable to open an account ☐ We will contact you about this. Go to Part 6

PART 5 HOW WE WILL PAY YOU - continued

Account name

Your Child Benefit can be paid into a

- bank account or Post Office® card account,
- Alliance & Leicester account,
- building society account, or
- National Savings account.

We need to know whether the account is in your name.

The account is:

- in your name
- in your partner's name
- in the name of both yourself and your partner
- in the name of someone acting on your behalf
- in the names of both yourself and someone acting on your behalf.

For office use 10

What name or names is the account in?

Please note, if the account includes the name of someone acting on your behalf, you are confirming that they will use the money in the way you tell them to.

Please tick the box against the type of account you want your Child Benefit paid into. Then fill in the account details. You will find your account details on your statements or you can get these from your bank or building society.

For office use 11

BANK account or Post Office® card account

Name of bank (for Post Office® card accounts write 'Post Office')

Branch name

Address

Postcode

Sort code

Account number

For office use 11

ALLIANCE & LEICESTER current account - not a deposit account.

Account number

BUILDING SOCIETY savings account or cheque account - not a mortgage account or business account.

Name of building society

Sort code

Building society roll or account number

Type of account

For office use 12

NATIONAL SAVINGS BANK investment account - not an ordinary account.

Account number

For office use - For completion of supp. claims only

Corres
Yes 1
No 2

End of case

PART 7 DECLARATION

You must sign this claim form to receive Child Benefit. Your claim will be delayed if you do not sign this form.

I declare that the information I have given on this form is correct and complete.

I declare that I have read and understood that by claiming Child Benefit I may also get Home Responsibilities Protection, as explained on pages 17 to 21 of the notes.

I declare that I have read and understood the conditions applying to payment by direct payment which are on pages 13 to 16 of the notes.

I understand that if I give information which I know is incorrect or incomplete, action may be taken against me.

This is my claim for Child Benefit.

Signature

Date

D	D	M	M	Y	Y
---	---	---	---	---	---

PART 8 WHAT TO DO NOW

- 1 Check that you have answered all the questions that apply to you
- 2 Check that you have signed the form at Part 7
- 3 Enclose the children's original birth certificates or adoption certificates **with this form**.
Do not send photocopies
- 4 Check that you have completed the address label that came with this pack

Send everything to the Child Benefit Office.

Payment of any Child Benefit may be delayed if:

- you do not answer **all the questions** that apply to you, and to your partner if you have one
- you do not send us **all the documents** we ask for.

If you need help or more information please contact us as soon as possible. See notes, pages 6 and 7.

What will happen next

We will return the birth or adoption certificate(s) to you within 4 weeks. If you have not received it back by then, you should contact us to make sure we have your claim. See notes, pages 6 and 7.

Make sure that you keep the Notes in a safe place for future reference.

When we have dealt with your claim, we will write to tell you if you can get Child Benefit, and if so how much will be paid.

Remember

Child Benefit can only be backdated for up to **3 months** from the date we receive your claim.

If you delay in sending us your claim you may lose money.

For office use only

Date claim received

Claims section				
	Corres	Child traced	CLI	End of case
YES 1				
NO 2				

Details of traced children

CHB number

Child(ren)

CHB number

Child(ren)

Birth certificates/Adoption certificates/
Other documents returned by

- hand
- post
- recorded delivery
- registered mail

Date

Initials

Test check

Officer's name stamp

Date

- CBOL
- CBIX
- DCI
- CAPS

Record of phone call on

Identity check

	Yes	No
Customer's full name and address	☐	☐
Customer's date of birth	☐	☐
Any children's full name and date of birth	☐	☐
Partner's name	☐	☐

Details of conversation

Name

PŘÍLOHA IV - MATEŘSKÉ ŠKOLY V ČR A VE SKOTSKU

Předškolní vzdělávání zajišťují v České republice mateřské školy. Zřizovatelé mateřských škol:

- stát, kraj, obec nebo svazek obcí
- soukromí zřizovatelé
- církevní zřizovatelé

Největší podíl tvoří mateřské školy zřizované obcemi. Mnoho mateřských škol disponuje vlastní právní subjektivitou. Na financování mateřských škol se podílejí obce, školní úřady a rodiče.⁷⁷

*Předškolní vzdělávání podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a ne osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů. Předškolní vzdělávání vytváří základní předpoklady pro pokračování ve vzdělání.*⁷⁸

Předškolní vzdělávání je určeno zpravidla pro děti ve věku od 3 do 6 let. Do mateřských škol se přednostně přijímají děti v posledním roce před zahájením školní docházky. Dítě může zahájit docházku i v průběhu školního roku. Ministerstvo školství stanoví podrobnosti o podmínkách provozu mateřské školy.⁷⁹

Školní rok trvá deset měsíců, je zahájen 1. září a končí 31. srpna následujícího kalendářního roku.

Chod nurseries (mateřských škol) je ve Skotsku regulován the Scottish Commission for the Regulation of Care (Skotskou komisí pro regulaci péče).

V mateřských školách pracuje tým učitelů, jež pomáhá dětem učit se novým věcem formou zábavy. Děti jsou zde zapojovány do různých aktivit jako je hraní,

---

⁷⁷ MATĚJKOVÁ, B., PALONCYOVÁ, J. *Rodinná politika ve vybraných evropských zemích II.* s. 43.

⁷⁸ Zákon č. 561/2004 Sb. Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). § 33.

⁷⁹ Zákon č. 561/2004 Sb. Školský zákon. § 34-35.

učení se nových dovedností (počítače, kreslení, malování, zpívání....) nebo navazování přátelství. Jsou zde rozdílné typy nurseries:

- soukromé (příznivé hlavně z hlediska otevírací doby),
- místní
- komunitní (hlavně pro věřící občany),
- vedené zaměstnavatelem

Neplacené nurseries jsou až od 3 let dítěte, dítě nastupuje do školy v pěti letech.

Nurseries většinou otvírají v 8:30 (většina zaměstnání ve Skotsku začíná v 9 hodin, stejně tak jako základní školy), záleží pak na vedení mateřské školy, jestli umožní speciální ranní a večerní hodiny. V mateřské škole bývá 26-40 dětí rozdělených do skupin.⁸⁰

Další možné péče o dítě jsou: registered childminders (chůvy), pre-school playgrounds (předškolní hřiště), children's centres (dětská centra), out-of-school and breakfast clubs (kluby pro volný čas před začátkem a po skončení vyučování) aj.⁸¹

---

⁸⁰ *Scottish childcare*. [on-line]. Posl. aktualizace 2007-03-05 [cit. 2010-03-08]. Dostupné na WWW: <<http://www.scottishchildcare.gov.uk/pdfs/Types%20of%20Childcare.pdf>>.

⁸¹ *Finding a job*. Jobcentre Plus, part of the Department for Work and Pensions, 2008. ISBN 978-1-84763-045-2. s. 22.

PŘÍLOHA VI - PRÁCE PORODNÍ ASISTENTKY

Midwifery - práce porodní asistentky je velice rozšířená praxe. Porodní asistentka je velkou oporou jak těhotné ženy, tak i čerstvé maminky. Role porodní asistentky spočívá v přípravě ženy na porod a jejich účast je důležitá během všech fází těhotenství (např.: ultrazvuky miminka), během porodu stejně tak po porodu. Mnoho porodních asistentek ve Skotsku se spojuje a provozují pomoc v domácnostech těhotných žen, na klinikách, dětských centrech nebo v nemocnicích. Služba porodní asistentky je neplacená, jedná se o část zdravotní péče. Dovednosti a znalosti porodní asistentky:

- "být lidská" (rodí ženy každého vzdělání stejně tak různých sociálních vrstev, porodní asistentka se musí umět přizpůsobit),
- výborná komunikace a naslouchání jak s budoucí matkou, tak i s rodinou,
- zájem o fyzické a psychické procesy během těhotenství a porodu,
- schopnost odpovídat na otázky a schopnost poradit,
- umění pracovat v týmu,
- být emocionálně vyrovnaná, v každé situaci podpořit matku.⁸²

Práce porodní asistentky spočívá také v tzv. přenesení vědy do praxe. Následujících pět kroků pomáhá porodní asistentce zorganizovat postup s každou novou maminkou. Porodní asistentka by měla:

- zjistit informace důležité pro budoucí matku a její rodinu,
- měla by využívat informací získaných z lékařských vyšetření,
- vyhledávat a odhadovat informace pomáhající ke správnému rozhodnutí,
- projednávat vše s matkou a její rodinou, a
- uvažovat nad závěry, pocitech a následcích.⁸³

---

⁸² *National Health Service Career*. [on-line]. [cit. 2010-03-08]. Dostupné na WWW: <<http://www.nhs.careers.nhs.uk/midwife.shtml>>.

Ve Skotsku musí být ženě minimálně 17 let, než začne studovat na porodní asistentku. Zažádat o zaměstnání může o rok dříve. Každá porodní asistentka musí mít vystudovaný akademický titul, popřípadě pouze kratší kurzy, toho mohou využít vystudované zdravotní sestry.

Většina porodních asistentek ve Skotsku je zaměstnaných u National Health Service – NHS (Státní zdravotnické služby). Průměrný plat začátečnice i vysoce postavené porodní asistentky se pohybuje kolem 32 tisíc liber za rok. Průměrná pracovní doba je 37,5 hodin týdně, přičemž 40 procent pracuje na poloviční úvazek, 7 procent má pružnou pracovní dobu a jedno procento je zaměstnané dočasně.⁸⁴

Pro budoucí matku je velice důležitá informovanost. Pokud je žena plně zahrnuta do všech procesů rozhodování o ni a její dítě, pokud jí jsou přeloženy výhody a nevýhody řešeného problému, můžeme hovořit o informované volbě.⁸⁵

---

⁸³ PAGE, L., MCCANDLISH, R. *The new midwifery*. Livingstone: Churchill Livingstone Elsevier, 2006. ISBN 10-0443-10002-0. s. 360.

⁸⁴ *Careers Scotland*. [on-line]. Posl. aktualizace © 2010. [cit. 2010-03-08]. Dostupné na WWW: <<http://www.careers-scotland.org.uk/CareerInformation/Occupations/HealthandMedicine/NursingandAuxiliaryWork/Midwife.asp>>.

⁸⁵ KIRKHAM, M. *Informed choice in maternity care*. Basingstoke: Palgrave macmillan, 2004. ISBN 0333-998421. s. 269.

PŘÍLOHA VI – STRUČNÝ PŘEHLED ZÁKLADÍCH STATISTICKÝCH ÚDAJŮ ČR A SKOTSKA

Statistické údaje za rok 2008	Česká republika	Skotsko
Počet narozených dětí	119 600 ⁸⁶	60 041 ⁸⁷
Průměrný věk všech rodiček	29,3 ⁸⁸	29,4 ⁸⁹
Průměrný věk otců	33 ⁹⁰	32,3 ⁹¹
Počet obyvatel	10 468 542 ⁹²	5 168 500 ⁹³
Počet věřících (údaj z posledního sčítání lidu v roce 2001)	3 288 088 ⁹⁴	3 667 551 ⁹⁵
Počet potratů (celkem)	41 446 ⁹⁶	13 738 ⁹⁷

Ačkoli nebylo cílem mé práce zjišťovat uvedené údaje, zajímalo mě, jak si obě země v porovnání (která jsou uvedena v tabulce) stojí. Zajímavým zjištěním je určitě poměr potratů. Domnívám se, že z uvedeného vyplývá, že tento nepoměr ovlivňuje fakt, že ve Skotsku je více věřících lidí než v naší republice.

Velký vliv mají samozřejmě velice přísné podmínky umožnění potratu.⁹⁸

⁸⁶ Český statistický úřad [on-line]. Posl. aktualizace 13-03-2009. [cit. 2010-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/coby031309.doc>>.

⁸⁷ GeneralRegistre Office for Scotland [on-line]. Posl. aktualizace 30-07-2009. [cit. 2010-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.gro-scotland.gov.uk/files2/stats/scotlands-population-2008-the-registrar-generals-annual-review-of-demographic-trends-154th-edition/j1103005.htm>>.

⁸⁸ Český statistický úřad [on-line].

⁸⁹ GeneralRegistre Office for Scotland [on-line].

⁹⁰ Český statistický úřad [on-line].

⁹¹ GeneralRegistre Office for Scotland [on-line].

⁹² Český statistický úřad [on-line].

⁹³ GeneralRegistre Office for Scotland [on-line]. Posl. aktualizace 22-02-2010. [cit. 2010-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.gro-scotland.gov.uk/files2/stats/high-level-summary/j11198/j1119801.htm>>.

⁹⁴ Křesťanství v Česku [on-line]. Posl. aktualizace 16-06-2009. [cit. 2010-03-19]. Dostupné na WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/K%C5%99es%C5%A5anstv%C3%AD_v_%C4%8Cesku>.

⁹⁵ Religion in Scotland Česku [on-line]. Posl. aktualizace 16-03-2010. [cit. 2010-03-19]. Dostupné na WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Religion_in_Scotland#Statistics>.

⁹⁶ Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR [on-line]. [cit. 2010-03-19]. Dostupné na WWW: <http://www.uzis.cz/download.php?ctg=20&search_name=potrat&region=100&kind=21&mnu_id=6200>.

⁹⁷ Information Services Division [on-line] © 2009 [cit. 2010-03-20]. Dostupné na WWW: <http://www.isdscotland.org/isd/1918.html#Activity_in_2005>.

⁹⁸ Brook [on-line]. [cit. 2010-03-22]. Dostupné na WWW: <<http://www.brook.org.uk/pregnancy/abortion#England%20and%20wales>>.

Abstrakt

WOLFOVÁ, P. *Příspěvek v mateřství a rodičovství (srovnání ČR a Skotska)*. České Budějovice 2010. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra praktické teologie. Vedoucí práce Mgr. Jana Šimečková.

Klíčové pojmy: rodinná politika, Česká republika, Skotsko, rodina, mateřská dovolená, rodičovská dovolená, finanční pomoc, dávky, příspěvky.

Práce je rozdělena do čtyř částí. První část práce obsahuje základní údaje o rodinné politice, seznamuje nás s jejím obsahem. Hlavním těžištěm práce je její druhá a třetí část. Ve druhé části jsou zmapovány aktuální skutečnosti týkající se podpory rodiny v době těhotenství ženy a po porodu v České republice. V následující třetí části pak obdobně zmapována a rozkryta rodinná politika ve Skotsku. Poslední, tedy čtvrtá a finální část obsahuje sekundární analýzu dat. Tím se rozumí souhrn rozdílů v provádění rodinné politiky a naproti tomu souhrn společných prvků rodinné politiky obou zemí. Porovnáním byl naplněn záměr a tedy cíl mé bakalářské práce. Pro snazší orientaci v dané problematice byly zjištěné rozdíly shrnuty do přehledné tabulky.

V přílohové části se nacházejí dodatečné zajímavé informace týkající se mateřství a rodičovství, dále ukázky žádostí nutné pro získání finanční pomoci.

Abstract

WOLFOVÁ, P. *A report on maternity and parenthood (a comparison between Czech republic and Scotland)*. České Budějovice 2010. Bachelor's Thesis. Jihočeská University in České Budějovice. Faculty of Theology. Department of Applied Theology. Advisor Mgr. Jana Šimečková.

Keywords: family politics, Czech republic, Scotland, family, maternity leave, parental leave, financial help, allowance.

This work is divided into 4 parts. Part one contains basic information about family politics, introduces us to its purpose, while parts two and three represent the core of this work. Part two goes through present matter of family support during pregnancy and after childbirth in the Czech Republic. Following Part Three then describes and analyses family support in Scotland. The last part, Part Four, contains secondary data analysis. That means summarizing difference in family politics and on the other side summarizing those elements of family politics that are common to both countries. This comparison was the primary target of my work. All the differences were summarized in a chart for easier orientation and convenience.

The appendix contains additional interesting information regarding pregnancy and parent ship, as well as examples of forms that need to be filled in in order to claim benefits.